

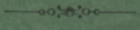
UNIV. BIBLIOTM
* 1902 *
HELSINGFORS

Nummi-fantarit.

Komedia 5:öfä näytöksesfä.

Sirjoittanut

Alexis Kivi.

Nummi-suutarit.

Komedia 5:ösfä näytököfösfä.

Kirjoittanut

Alexis Kivi.

Helsingisfä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainosfa,

1864.

Stamm-Verzeichnis

der Familie Heimburger

Verfaßt von L. Heimburger.

Leipzig

Verlag

von C. Neumann, Neudamm

1881

Tähenet:

Sepeteus, luffari.

Lopias, suutarimestari.

Martta, hänen vaimonsa.

Esko } hänen poikansa.
Jiwari }

Niko, merimies.

Jaana, hänen tyttärensä, Lopiaksen hoitolapsi.

Kristo, nuori seppä.

Karri, talonifantä.

Kreeto, kasvatteensa.

Jaakko, puusuutari.

Sakeri, Martan weli, wirasta pantu poliisi.

Antres, kraatari ja klanetin-puhaltaja.

Teemu, wiulun-soittaja.

Seriffi, lautamies.

Leenan-Kalle.

Teemun isä.

Anna-muori.

Eräs nainen Karriin talossa.

Häämiehiä ja kuokkawieratta.

Näytelmäpaikka Hämeessä.

Mikko Wilkasto

Ensimmäinen Näytös.

(Toppiassen huone: perällä ovi ja alkuna, oikealla pöytä, vasemalla siivu-ovi ja enemmän edessä samalla siivulla rahi ja siinä suutariu kaluja. Jaana istuu pöydän ääressä, kutoen sultkaa, Esko rahiin wieresissä, neuuloen).

Esko. Jaana! Käskihän äitini, lähteisjäsä lylään, että matkalle, nimittäin hääretkelleni, itjiäni sennustan, ja sulhais-waateisin puettuna olen, koska hän takaisin palajaa?

Jaana. Sa käski sun ullakosta ottaa päälles ijäs hän-nystakin, hatun, punaisen wästin ja polwipöskyt.

Esko. (pane työnjä pois). Peijakas! Tästä rientää täy-tyy, sillä askeleen otan, jota ei nauraa tule. (Menee perältä ulos).

Jaana. Ennen minua hän nai ja on hänellä siis oikeus peria wiisijataa rikkä, niinkuin määrää jälkeensjätös, ja minä paitfi jään. Mutta rikkit monet tuhannet eivät ole Kristoni werranwastaiset, kuin waan hänen kerran omatjeni saan ja omat-jenja joudun minä; ja nytpä, luulen, kohta toiwoni perille pää-jen. (Kristo tulee). Kristo! Kuinka rohkenet tulla tänne!

Kristo. Onhan ämmä tiesjään?

Jaana. Pääfi kirkonkylään.

Kristo. Ja Topias itse perunamaata perkaawan näkyy. Mutta misjä owat poikansa, misjä se harjastukkainen Esko?

Jaana. Hiljaa! Ullakossa hän parhaallaan pukee itjiänsä julhaisjeksi.

Kristo. Sulhaisjeksi?

Jaana. Hän paikalla lähtee häihinsä Mikko Wilkastuksen kansja.

Kristo. Msiasta tulee siis jotain?

Saana. Tulee kaiketi. Nyt kiirehtiwät, koska suutarille kaskyn kärkeihin annoit, saadaksesi naimalupaa.

Kristo. Sa sentään ala-ikäisenä naittavat poikansa; mynti on hän vasta puolen vuoden päästä.

Saana. Nytpä äitinsä on kutsujumassa tänne luffkaria loppauskirjaa isän puolesta tekemään.

Kristo. Niin menee meiltä wiisijataa rikkiä. Nummi-suutarin poika ne riistää meiltä, ja sinä olet kuitenkin vanhempi häntä. Euhat tulimmaista! Se kaistapäinen korpraali, miksi teki hän näin kummallisen jälkijätöksen? „Kumpi heistä ennen naiduksi tulee“, niin seefoo jäätös-kirjasja. Onko tämä järjellinen ehto, jolle hän perintö-oiikenden perustaa! Kaikki yhdelle tai puolet kummallensin määrätty, niin emmepä tietäisi tässä sydäntä karwastelewasta kiusasta nyt. Wahingosta en huoli, mutta se kiusa! — Oliipa toisin toki, luulen minä, käynyt, jos ei kowa onni sulle suutaria edusmieheksi pannut olis, mutta tätä ehkä äitisi kuollessja jo tarkoittiwat ja owat siis tarkoituksensa päässä nyt. Rutto sen suutarin niskaan!

Saana. Marttaa enemmin kuin Lopiasta meidän moittia tulee; waimonsjapa tässä wallitsee ja neuwot antaa, ja totella saa niin suutari kuin poikansa ja minä. Minua on hän aina tuimasti kohdellut, etenkin siitä asti, koska näkiwät, ettei ollut heillä toiwoa minusta tyhmän poikansa waimoksi, ja tätä warroit he kauwan.

Kristo. Hän on se mainittu suutarin Martta.

Saana. Ollis nyt isäni tässä, mutta woi että taisi hän jättää waimon ja lapsen ja karata wieraille maille!

Kristo. Hänestä olen jotain kuullut.

Saana. Siästäni! Mitä olet kuullut?

Kristo. Että löytyy hän Suomesja taas; Turusja hänen nähneet owat, niinkuin kerrotaan.

Saana. Mutta rangaiustus uhkaa häntä.

Kristo. Muutaman wuorokauden wettä-leipää lafi mat-

ruusille määrää, joka laiwaстанsa karkaa. Mutta hänen asiansa jaa vielä helpomman muodon siitä, että enemmän kuin puolet miehistöstä saman laiwan jätit ja samalla matkalla, joka näyttää pääälysmiehisjä olleen syyn. — Mutta Martta tulee.

Saana. Niennä tästä, Kristo!

Kristo. Hän on jo portaalla.

Saana. Meidän hukka perii.

Kristo. Eipä hätää tässä. (Martta tulee).

Martta. Kristo huoneesjani? Ulos! Tuossa on ovi edessäs.

Kristo. Takanain se en, mutta edessäni on se kuuluisa suutarin Martta ja tässä on ottotyttärensä sulhainen, Kristo, nuori ja uljas seppä. Vävyksenne taidatte häntä kutsua.

Martta. Ulos tuvastani, lurjus!

Saana. Vähe kiireesti, Kristo, ja elä kanssansa riitele!

Kristo. Mutta ollaan tästälähin ystäviä, Marttani, koska en enään seiso tiellänne wiiteen sataan rikkiin; ne kereitten niin wikkelaсти Eskollemme.

Martta. Sinä kirottu mies, etkö tahdo tästä lähteä?

Saana. Lottele minua, Kristo!

Kristo. Mutta saakeli jun perii vielä niiden wiiden sadan tähden. Koko pitäjämme ja vielä monen naapuripitäjänkin kosta kaikkuman pitää weijusta, jonka nimitän: „Suutarin Martta”. (Menee. Martta heittää haarun peräänsä).

Martta. Rokitonttu! (Eskon ääni ullakosta: „Mitä meteli siellä alhaalla?”) (Zaanalle). Sinä lunttu! Enkö ole sua kieltänyt kansakäymistä pitämästä kanssansa?

Saana. Mitä taisin tehdä? Ei ollut hän tässä käskestäni.

Martta. Kitas kiinni ja sukankudin kynsistäsi pois! Onko se edes tuumaakaan tänään joutunut eteenpäin? Pois! ja laita itjes Nummikoppeliin perkamaan ja käske Topias sijaän. (Saana menee). Mitä teet sinä siellä ylhäällä? (Eskon ääni: „Hä' puen itjeni hääwaatteisin, niinkuin sanottu oli”). Tee sitten joutua ja elä

kuhnaile siellä, kispikonna! Kohta ovat luffari ja Wilkastuksen Mikko tässä. (Eskon ääni: „Hetken päästä olen valmis; ifän houfua wedän parhaallaan jalkani“). (Martta itsekseen.) Mutta tästä hääreisustansa taasen, sen warmaan tiedän, monta naurujuttua nousta pitää, sillä hän on aika tolwana, itsepintainen kuin wanha sonni ja joka irwihampaan leikkikalu. Kylläpä häntä kohtaan, sen tieköön Sumal, parastani koettanut olen, sekä neuvoilla että köydenpäällä, mutta turhaan kaiffi: kannettu wesi ei kaiwosfa pysy. — Mutta eipä näy vielä Siwaria kotona, ja eilän läffi hän jo kylään, se noiduttu penikka; mutta tuleppas sieltä, niin pampypuni selläs taasen pehmittämän pitää, sen lupaan. Koettaa täytyy. Rifos rangaiſtusta waatii, joko se sitten auttaa tai kaataa, mutta rangaiſtus tulkoon. — Niin on mulla kaiffi poikaa: yffi ufulina tässä edesjäni töllöttelee, toinen, wallasfa riettauden hengen, kylästä kylään kekaloittee. (Topias tulee).

Topias. Sohan olet kotona, Martta. Mitä janoi kanttoori?

Martta. Niin, mitä janoi hän. Näinpä maat ja mantereet juosta jaan, ja sinä istut kotona kuin pata-ässä, huolimatta mistään.

Topias. No Martta, tämä oli oma tahtos.

Martta. Mitäs teen, koska olen ainoo asian-ajaja tässä huoneessa, te toiset wiheliäisiä nahjuja.

Topias. Tuleekos kanttoori?

Martta. Miksi ei hän tule, kuin toimitetaan?

Topias. Kuinka tuumaillet siis Eskon matkasta?

Martta. Että haarapussi olalla hän tästä lähtee morsius-taloon Mikko Wilkastuksen seurassa.

Topias. Jos pistowaisimme heille hewoisen.

Martta. Wasta häistä takaisin tultuansa nuorenuorin kanssa, ottakoot kyytihewoisen, mutta tästä sinnen jalkataneissa marssia saawat.

Topias. Mutta näetkös, Martta, hän on mestarin poika ja itse kohta samaan arwoon astuwa, ja sentähden ehti näyttäis

tämä jalka-marsijnsa vähän sopimattomaksi ja kenties pistäis turmellun ihmisen sydämelle hieman häpeäksi.

Martta. Häpeäksi! Hyväpä jos ei häpeätä suurempaa tällä reffellä kohtais häntä, mutta pelkään, että tusinottain hän pilkkahistorjia peräänsä jättää, sillä hän on tyhmää alkujuurta, näetkös.

Topias. Eskoni tyhmä? Tämä on wale ja wihapuhe kateudesta nousnut. „Olenko minä hullu waikka minä hulluksi huutetaan“ lauletaan Sionissa. — Eskoa et tyhmäksi maininne, yhtä wiisas on hän aina kuin isänsäkin, minä nimittäin; hän on ihan kaltaiseni, niin sielun kuin ruumiin puolesta. Hän ei ole tyhmä, waan vähän itsepäinen, ja sen taitaa tukastansakin nähdä, joka on walkuinen ja harjaskanka, ntinkuin ukolla itse tässä. Sanalla sanoin: hän on oikea isän poika, hän on kuwani elämä. (Esko tulee puettuna häawaatteisiin).

Martta. Mita kōnsikkä. Mutta tässä ei auta kainostella, koska kosee asia wiisi jataa rikkiä. Sa Saanan hywäksi en niitä laske, en waikka hame pääni päälle jalkina kiinni-sidottaisiin ja minä wislattaisiin sywyhyden kiiwoon.

Esko. Mitäs mamma nyt tykkää minusta.

Topias. Heijaa, Esko! Dikein minun hatusjani ja hännystajisjani! jamaassa hännystajisja, jossa minä wuosia takaisin faksymmentä ja yksi seisoin wihillä Martan rinnalla. Tuntuupa minulle kuin sinun muodossas tuossa nyt itsiäni katselisiin yksi ja faksymmentä wuotta ajassa taaksepäin, ja silloin olit sinä wasta nyrsin kokoinen, ja wiisi kuukautta puuttui wielä ennenkuin hengen sait. Mutta niin muuttuu mailma; silloin kuin nyljetty orawa, nyt mahdut hädintuskin tähän samaan hännystajisiin; niin muuttuu mailma, Eskoni.

Esko. Mitäs mamma nyt tykkää minusta?

Martta. (istuu pöydän ääressä ja kutoo sulkaa, jonka Saana jätti). Niin; mitä minä tykkään. Se waatetus kelpaa, kōnsikkä.

Esko. Kuinka istuu selläpuoleni käydessäni tänne owenpieltä kohden? Katselfaa minua tarkasti taakke. (Käy owelle).

Topias. Diwallisesti! Sinä käyt komeasti kuin raakuunahewoinen.

Esko. Mutta kysymys on, näkeekös pappi, kuinka hännystakki istuu seljäsäni.

Martta. Se istuu niinkuin se parhain ilman satulata taitaa, sinä puuhewoinen.

Topias. Hywin istun, hywin!

Esko. (kääntyen takaisin ja kiirehtii ijän luoksi). Onkos pappalla nyt oikein tietoa ja käsitystä mihän minä lähden?

Topias. Dejah! Onnea matkalleksi, onnea! sanon minä. Sinä aina lukoistaa mahdat ja kauwan elää! Saa, kaiketi ehdit sinä korkean ijän, minä tiedän sen, sillä ensimmäinen sana, jonka lasna ulos suustasi seperffit, oli „leipää“.

Esko. Pitää myös oleman viimeiseni, toiwon. — Minä lähden häihini, pappi.

Topias. Jumala olkoon kanssas, poikani, ja suokoon sulle menestystä! Me mahdamme haikki sinun edestäsi rukoilla, sinun, joka nyt käyt sijään uuteen elämään. Tällä matkalla, johon nyt lähdet, sinua monta waaraa kohtaa taitaa, kuolemakin tulla suittaa, ja muista, että sinäkin olet suuri syntinen.

Esko. Me olemme kaikki syntisiä, Jumala paratkoon. — Minä otan tärkeän askeleen, pappi.

Topias. Minä ymmärrän.

Esko. En tarkoita tämmöistä kenkari-askelta jalokillani, en.

Topias. Minä ymmärrän. Sinä tarkoitat sitä suurta muutosta kuin sinulle nyt tapahtuwa on, koska awiosäätyyn rupeet; tämä on se tärkeä askel.

Esko. Sitähän minä tarkoitan.

Topias. Me ymmärrämme toinen toisemme taroitukset, ehkä wälästi wähän haastelemmekin esikuvain ja tunnusmerkkien kautta; emme ole niin tyhmiä.

Esko. Tyhmyydelle minä olen wihainen ja äreä kuin rakkikoiri; mutta wiisaus ei ole kaikille annettu.

Topias. Dikein, poikani! — Kuules, niin tahdon sulle

kertoa tapauksen piipliasta: Oli eräs hurstkas mies nimeltä Topias ja hänellä poika, jonka tuli naimaan lähteä. Malta, Esko, että minäkin olen Topias ja on minulla poikakin, jonka myös en lähteminen kosfioretfelle.

Esko. Ihmeellinen yhtäpitäväisyys afiasja! Molemmat olit he suutaria myös?

Topias. Sitä en warmaan tiedä, mutta luulen tofi, että niin oli laita. — Mutta, niinkuin fanoïn, he olit hurstkaita miehiä; ja koska nyt poika naista kosfimaan läffi, jolla jo seitsemän sulhaista ollut oli, mutt' perfele heidän kaikfi surmannut, että oli raffautensa tyttöä kohtaen faastainen. . . .

Esko. Mutta minun raffauteni on puhdas, waan ei lihan himo eikä filmäin pyyntö.

Topias. Luulenhan, että niin on laita, mutta faatana taitaa kuitenkin surmakfes täällä retkellä eteesi heittää werkfonsja ja paulansa.

Esko. Mutta enemmin kuin faatanata werkfoinensa, pelkään puusuutaria famasja kyläsä, jossa Kreeta palwelee. Rep-puryshältä, Timoteufjelta, olen kuullut, että on toukalla kerno filmä tyttöä kohtaen. Mutta ompa hän waan puusuutari, wihe-liäinen nakertaja, jolla ei koskaan ole toiwoa mestariffi, johon arwoon minä taidan astua jo ensimmäisissä kärkejisä. Niin, hän on hangoittelijani, mutta luullakfeni ei aiwan waarallinen.

Topias. Dikein haasteltu ja wiijaasti. Yhteen wetävät luontomme aina ja joka tempussa. Kuvaafi kaswaa sinussa, kaswaa! — Mutta misjä katkaisin kertomukseni? — Niin; riettauden henki niittä seitsemää kiusafi ja sentähden he surmattiin. — Kuuntele hartaudella, Esko, minä haastelen piipliasta.

Esko. Minä waikenen kuin muuri.

Topias. Mutta koska nyt Topiakfen poika naimaan läffi, niin tulipa Herran enkeli. Kuules, Esko!

Esko. Niinkuin muuri.

Topias. Enkeli taiwaasta tuli ja tarjoi itsensä puhemieheffi nuorelle Topiakfelle, joka kernaasti suostui kauppaan; ja as-

telit he tapjuttelit kahdenkesken kiivistä tietä myöden, mutta koska ehdeit viimein erään wirran, niu huusi Topiaksen poika pelois-
jaan korkealla äänellä, sillä juuri kala . . .

Esko. (Martalle). Panikos mamma silakoita myös erwä-
pusfiini?

Martta. Te narrit, niin ijä kuin poika. Luffari tulee.
(Eskolle). Sinun silakoita leiwiskä lauffuusi jaaman pitää, koska tiedän, ettei wähat sulle riittä. (Menee wafemmalle).

Topias. (Katsellen ulos akunasta). Totta janoi Martta.
Kanttoori tulee nummella; minä otan ja käyn häntä vastaan.
(Menee).

Esko. (Yksin). „Niin muuttuu mailma“, janoi pappi.
Warjele minua! Tärkeä askel! Saa, totijesti, jos sitä oikein sydämen pohjasta mietiskelee; sillä tässä ei ole leikin siaa, ei ole tässä leikin siaa. Tunteet erinomaiset tällä hetkellä pitkin ruu-
mistani käywät päästä kantapäähän ylös alas. Tämä on hää-
ilon esimakua. (Räy edestakasin). Haa! kuin Nummijuntarin Esko wihittää, niin fillonpa mailma päällensä mällistelee. Mesjutta-
man ja laulettaman fillon pitää ja wihkimisen päätettyä alotan minä itse wirren „Koko mailma iloit' mahtaa“. Minun täytyy itkeä. (Pyhkii silmiänsä). Mutta auttaisko itku, koska asia kerran on näin pitkälle ehtinyt? Ei yhtään; sentähden itseni miehistää tahdon ja laulaa sen hääweisun, jonka jo lapsena opin. Tämä weisju on kaunis ja suloinen, sitä ei taida kieltää, mutta mieli-
sinpä sitä kuitenkin lisätä muutamalla peräkaneetilla antaen sillä kurilla nuotille enemmän kiivautta ja woimaa. Mutta asiaan.
(Laulaa).

Häätoimis' kait' hyörii ja pyörii,

Mut' murheisja neitonen käy;

Hän itkee kotoo jättääksen',

Mut' wartoo toki sulhaistans',

Ja portilla pellon on sulhainen,

So loistawat leimuwat lyhteet.

Niin. Mutta tähänpä tahtoisin lisätä tämän. (Eaulaa). Tilulii, tilulii, tilulilu lilulii!

Toinen wärösy sitten

Niin nousee nyt ankara pauhu

Ja riemusta hääsali soi.

Ei itke enään morsian,

Ei muistel' menneit' päiwit hän,

Waan wäikköwi tanssisja, kultaaju,

Ja päässään on kunnian kruunu.

Tilulii, tilulii,

Tilulilu lilulii!

Kolmas wärösy.

Mut mennyt on ihana wuosi,

Du mennyt, kuin unien maas'.

Ja morsian nyt laulelee

Ja lapsellensa kertoilee

Mis' löytywi Onnela kaukainen

Mis' siintää sen kerkeat wuoret.

Tilulilii, tilulii

Tilulilu, lilulii!

Ja sitten neljäs wärösy . . .

Martta. (Siwu-owelta). Tahdotko pitää kitas kiinni, sinä sammakko, taikka tulenko taas ja tanssitan patukkaani seljäsäs? Katso waan itjes hywän jään aikana. Wai sinä tässä keekoilemaan rupeet, kōnsiffä. (Ratoo).

Esko. (Yksin). Rowin tunnen tällä hetkellä itjeni liikute-tukfi, ja sydämeni on kuin palawa pikipallo ja tämä on siitä, että mieltäni polttaa Kreeta ja häät. — Kreeta! pääni pyörään käy, koska muistelen, että kohta olen yhtä kansjas, eli toisin, minä tulen sinukfi ja sinä minukfi, sanalla sanoen, Esko on Kreeta ja Kreeta on Esko; ja futjukoot meitä sitten joko Eskokreetakfi

eli Kreetaeskokki. Niin. — Sjäisen uskollisuuden sua kohtaan wannon, Kreetani; ja jos se ilkeä saatana, joka käy ja nuuskii ympärillämme aina tuomio päiwään asti, jos hän, sanon minä, niin riwiöön mun saattais, että jokeudessaani toista naista suute-
lisiin, niin lyö mua wast' kuonoa, lyö mua wast' kuonoa, Kreeta, että hampaat kidasjani kalisewat. Sillä hän, joka wapaasta tah-
dosta on tehnyt pyhän uskollisuuden walan ja sen riffonut, hän taiwaalta ja maalta firottu olkoon ja päänsä surwottakoon nuus-
kaksi; se on sanottu. (Topias ja Sepeteus tulewat).

Topias. (Awaten owen Sepeteuskelle). Tehkääät niin hywin, kanttööri!

Sepeteus. Päiwää, poika!

Esko. Terwe tuloa, kanttööri! Tärkeät ja kiireet asiat huutawat tällä hetkellä taitoanne tänne, että kaikki laillisesti käy-
tettäis. Minä olen nyt — Sumala warjellkoon meitä nuoria! —
ruwennut wähhän hulluttelemaan, minä kans', ja tuumailen mat-
kaanjaattaa Wilkastuksen Mikolle uuden paidan.

Topias. Kas kuinka kautta rantain poika ilmoittaa ai-
keensa. Hi hi hi! — Mutta kanttööri tietää asian juuresta al-
kaen, hän tietää.

Esko. Laita on tämä, näkekö kanttööri.

Sepeteus. Minä asian tunnen, sen olen kuullut ijältäsi; niin, tunnen ja olen sen wifusti harffinut, ja tuumailnut, kuinka lupauskirjan ijältäsi kokoon-panen.

Esko. Täsä on päätarkeitus se, että kaikki laillisesti käy-
tetyksi tulee.

Sepeteus. Hywin ymmärretty. Minä kirjoitan täkstin, i-
jäsi pistää puumerkkinsä alle, joka todistetaan.

Esko. Hän pistää puumerkkinsä alle ja minä jamaoin.

Sepeteus. Sinun puumerkkiäs siinä ei tarwita.

Esko. Mutta minun tyhmän järkeni mukaan, täytyy se
siinä löytyä laillisuuden tähden.

Sepeteus. Poika, tahdotko finata wanhain ihmisten kansa?

Topias. Esko!

Esko. Sinata en tahdo, mutta enpä saa sitä päähäni, ettei oman käteni painamaa puumerkkiä tässä kirjassa tarwita. Minäpä tämän asian alku ja juuri, ja sentähden täytyy nimeni seistä jupliikissa myös.

Sepeteus. Käiketi sen siinä seistä täytyy, mutta täkstisjä; alla on isäs nimi ja puumerkki, sen rinnalla taas en todistajan nimi, ja alimaisena kaikista seisoo „Sepeteus, kanttoori“.

Topias. Nyt mahdat asian käsittää?

Sepeteus. Niin tässä kirjallisesti menetettävä on. Mutta kenen panemme todistajaksi?

Topias. Mikko Willkastus on siihen joweliaini; hän on Eskon puhemies ja seuraa häntä häihin myös. Puheen jälkeen pitäis hänen jo oleman tässä warustettuna häihin. Esko, läheppäs waan häntä kuulustelevaan.

Sepeteus. Käy toimeen poika.

Esko. Minä riennän, sillä aikaa ei ole enään siekailla. (Menee).

Sepeteus. Olitko kirkossa eilän?

Topias. Enhän ollut, Jumala paratsoon!

Sepeteus. Wahinko, wahinko, juuri wahinko. Siellä Kurkelan Suho saarnasi, että kajahtelit Herran temppelein seinät.

Topias. Kurkelan Suho! Kas niinpä rikas lapsensa mieheksi saa; mutta mitä auttaa täällä köyhän? — Wai jo mar Suho puusäkisjä paukutteli? Hänen tunsin jo pienestä nallikasta ja tuntui hän mielestäni aina wähän tölhömäiseksi, mutta nyt on hän maisteri.

Sepeteus. Kinnasisti, kinnasisti wasta; mutta siinä pojassa asuu Herran henki. Jos olisit häntä katsellut saarnastuolisissa ja saunassa kuullut, niin takaampa, että olis hän selkämunnaskein wapijamaan pannut. Tosin oli ensin nenänsä wähän kellemeä ja äänensä tärähteli hieman. Mutta pianpa perehtyi poika, ja nyt hän punotti kuin tulinen muuri ja, rawistellen päätänsä, hän kowasti huusi: „heräjä sinä, joka makaat, heräjä sinä, joka makaat“. — Kahteen osaan jakasi hän saarnansa, ensimmäinen

oli helwetin waiwasta, toinen taiwaan iloista. — Oih, oih! sitä poikaa, Herran enkeliksi hän tuntui, koska hän pohti, hikoili ja pohti ja puhalteli innoisensa. Mutta näitpä huudostansa wai-
kutuksen viimein: käwipä ätisti ihana liikutuksen humaus yli naiswäen puolen kirkkoa, ja humauksen perään pientä ja kestä-
wää pirinätä kuulit, niinkuin sanan sattuesja tapahtuwan tie-
dämme.

Topias. Entäs miehet?

Sepeteus. He istuiwat kauwan jäykkänä kuin kannot.

Topias. Kas sen mä luulen. Waimo on onnellinen täällä. Hän taipuwan sydämensä tähden sielunsa viimein pelastaa; meitä, sen warmaan päättää taidan, löytyy kuitenkin kaksi wertaa enem-
min kuin affoja kadotuksen sywyysessä. Uskooko kantoori sitä?

Sepeteus. Walitettavasti kyllä mun se täytyy uskoa, koska jokapäiwäiset esimerkit todistawat sanas. Sen tästäkin näemme, että tuon nuoren apulaisemme luonna — totisesti he-
rännnyt mies — käy monet werrat naisia enemmän kuin miehiä kokouksissa lauwantai-eytoina; sinne affoja kirjawana liehtoo mennä, mutta harwon miehen sinne kōnöttävän näet. He owat sitä paa-
tunutta sukua, niin, paatunutta, mutta kas kuin kowa tulee niin koiras-
kin poikii, sanoo sananlasku, ja niinpä käwi nytkin Su-
hon saarnatesja. Kauwan hän naisia itketti ennenkuin sana pys-
tyi miehiin, mutta antoipas hän heille muutaman kiivaan sil-
män-mullauksen ja huusi kowasti, että „tästäkin saarnasta teidän
kerran tulee tehdä ankara tili“, ja järähtipä, järähtipä muutaman
ukon leuka ja siellä ja täällä tutisi joku karhea tuffa; ja koska
hän nyt tuli saarnansa toiseen osaan ja taiwasta oikein eteemme
maalailemaan rupefi, niin kohina raskas kuului yli koko kirkon,
kuin metjäsä, koska rakeita sataa ja ukkonen pauhaa, herranwoima
korkeudessa jylisee; ja yksikän silmä ei kuiwaksi jäänyt. Tämän
kaltainen eilinen kirkonmeno, jonka ihanuutta sinä, Topias, et saa-
nut maistaa.

Topias. Käiketi mun esti sittä perkele, se wanha juoni-
niekka. Mutta käikfiwalta suojelkoon tätä poikaa, joka kerran

ehkä kääntää puolen mailmaa. — Kuinka suoritettiin hänen itsensä kuulutuksensa?

Sepeteus. Totta sanoen, niin saattoipa hänen suomentaminen kovaan puuhaan, mutta eipä ihme vasta-alkavalta. Mutta kowissa kiipaleissa oli poika, ja, ilman apuani, tiesi kuinka käynyt olis.

Topias. Kuinka kävi häneltä Eskon naima-atestin kuuluttaminen?

Sepeteus. Kävihän se. — Niin, sinä naimaan lähetät poikas, mutta tahdonpa sinulta kysyä: oletko tarffoja tietoja kieh-toillut tulewan minias mielen-laadusta, luonnosta? Muista, että parempi tippuwan räystäään alla kuin yhteenliitettynä häijyn ämmän kanssa.

Topias. Häntä sanotaan siweäksi tytöksi. Se on se Karrin Kreetta. Siweä ja jäwykäs neito; mutta ken olis asian luullut näin pitkälle käywän? Se ensin oli kuin kärpänen, mutta kaswoipa kuin härkänen, ja näin se syntyi. Kewäällä, tietäjissä käydesjäsä Mikko Wilkastuksen kanssa, kohtasi Esko tytön, koska oli heillä kortteeri samassa talossa, wartoesjaan tietäjätä kotiin. Mutta hawaittapa tällä ajalla Mikko joitakuita filmäyksiä Eskon ja tytön välillä. Hän arwasi asian, tempasi uljaasti sen päästä kiinni, rupefi puhemieheksi ja toimensa onnistui oivallisesti.

Sepeteus. Lepääkö siis kaikki tällä perustalla?

Topias. Ei juuri sillä; waan kesällä, pari wiikkoja jälkeen juhanneksen asia oikein wahvistettiin minun ja Karrin välillä. Sa tapahtui se Vuolmatkan krowissa yhteenjoutuisamme kaupunki-tiellä. Mutta kas siinäkö kättä puristeltiin ja harjakannuja tyhjennettiin ja oliya armottoman lysti sinä päivänä ja wähen vielä toisenakin päivänä. Hi hi hi!

Sepeteus. Mutta kummaksi mainitsen tytön tässä waltuus-kirjassa, Karrin piijaksi wai kaswattееksi?

Topias. Kaswateen kannalla on häntä talossa pidetty, eikä kuulu hänen olewan juuri ilman kapiotakaan; luhtisjaan sanotaan löytywän yhtä ja toista. Pari päiwää jälkeen häitten,

niinkuin on keskusteltu, ovat fuormat tässä. — Tänään lähtewät tästä Esko ja Mikko Wilkastus, huomena ovat he morsius-talossa hywin fiksi, että ehtiwät vielä tekemään kuulutus-kartan sunnuntai-ksi, koska ensikerran kuulutetaan. Kuulutuksen ajan häihin asti viettää Mikko sukulaistensa luonna siellä ja Esko morsius-talossa, juutaroitien; ja hauskaaksi, luulen minä, pitää hänelle tuntuman tämä aika.

Sepetus. Hauskaaksi tuntui Saakopille aika wartoesjaan neitsytkäistä Raakkelia. — Mutta suo anteeksi, juutari! Tapani on puhua aatokseni aina suoraan juustani ulos, katsoen siinä ei miehen mieltä, waan asian oikeata laitaa. — Minä tiedän, että muuan erinomainen säätös pakottaa jekä poikaasi, Eskoa, että hoitotyttärsi, Saanaa, rientämään naimisiin, koska nimittäin sille, joka heistä ensin awioskäskyn täyttää, on lankeewa wiiden sadan riffin perintö. Nähyypä nyt kuin käwisi kaikki poikasi onneksi, mutta malta, Topias: Esko on mies, hänellä on isä, äiti, koto ja wirta, ja tulewaisuutensa on siis joteskin luotettava; Saana taas on orpo, turwaton tyttö, hänellä on „suo siellä wetelä täällä, eikä kuiwaa kusjaan;“ ja malta vielä, että hän on Eskoa wanhempi. Minä en sano enempää. Sinä ymmärrät meidänkini?

Topias. Sen hywin ymmärrän. Mutta jokainenpa tässä mailmasja, hywä kanttoori, jokapäiwäistä leipää itsepulestansa rukoilee. Si auti; me ajumme nummella, kuiwalla nummella, naskali-kynä kourasja. Mutta juutaria löytyy tähän aikaan kuin kirjawia kiskoja, walmit repimään filmät toinen toijeltansa, ja kiukkuinen nälkäpä tässä naukuis, jos ei olisi mulla peruna-mufulaa pelto-muruistani ja heinän-karwaa kahdesta niittu-plätystä, tuolla suon rannalla, että taidan elättää lehmä-mullin; waikka on siinä hyörimistä ja pyörimistä pensaisja ja kannistossa, mutta saampa siitä toki viimein maidon-tipan kippooni ja sillon tällön vielä woin-kirpunken leipä-murenani päälle. Saa, hywä kanttoori; kysyneen ja hampaineen täytyy tässä köyhän elon syrjässä kinnustella.

Sepeteus. Tosin ei ole köyhyys rikos eikä häpeä, mutta kuitenkin fuorma raskas, ja rikas onneansa kiittäköön. Sentähdenpä, suutari, rohkeiden sanoja sinulle muutamana sanan, rohkeiden nuhdella sinua kiittämättömyydestä häntä kohtaan, jolta kaikki hyvyys tulee. Sillä sinua taitaa kutsua varakkaaksi, vaan ei köyhäksi; leipä ei koskaan sinulta puuttunut ole, sinulla on hevosinen ja lehmä ja aina joka syksy jukuripää mullikka ja sikaporjas penkkiin lyötävä, niinkuin tiedän ja tunnen; mutta kuitenkin kutsut sinä itseäs köyhäksi.

Topias. Hi hi hi! Köyhyyttä ei saa syyttää, sitä ei saa syyttää; sillä totta sanoen, niin leipä-kultaa ei koskaan ole puuttunut ja löytyypä aina joku hopea-kolikkakin pussin pohjassa. Ja Sumalalle kiitos kaikesta tämän edestä!

Sepeteus. Niinmuodoin, kuin varallinen mies, taidat sinä siis uhrata puolestasi tämän kysymyksessä olevan perinnön onneksi köyhälle työlle, ja se tulee sinun tehdä eikä vääryydellä sitä puoleesi kietoa.

Topias. Tämä on Martan asia; sillä temppuja löytyy, joissa annan wallan hänen tehdä ja käyttää itsensä, miten hän parhaaksi näkee, ja tämä on yksi niistä. Silloinpa minä en asiaan fuurra enkä faarra.

Sepeteus. Sinäpä kirjoisija neitosen edusmies, vaan ei waimosi, Martta.

Topias. Kaikki on Martan wallassa ja minun täytyy tehdä niinkuin hän tahtoo; ei auta. Sa siis toiseksi, ken taitaa sanoa minun vääryydellä perintöä puoleeni kietowan? Minä annan pojalleni naimalupausten, koska hän sitä nöyrästi anoo, ja naituansa ennen Saanaa on perintö hänen, niinkuin sääntökirjassa seisoo selvillä sanoilla. Minä kysyn kerran vielä, onko tämä väärä?

Sepeteus. Sitä ei juuri sanoa taida, jos et hoitotytärtäsi syyttä estele naimiseen joutumasta ennenkuin oma poikas. Suo anteeksi! mutta olempa kuullut seppä Kriston rakastawan

tyttöä ja tytön myös mielellään juostuwan häneen, mutta että sinä kaikin voimin koet estellä tätä yhdistystä.

Topias. Tosi kyllä; mutta Saanan omaksi onneksi pönistelen tässä asiaa vastaan. Seppä on kiero mies, suuri junkkari ja juonia täynnä, paleita juonia; ja ennustampa kurjat päivät sille työlle, jonka hän aviofiipattensa narraa. Uskokaat minua, hyvä kanttoori, hän on se suurin kanalja pitäjäsämme. Kuulkaatpas muutama hänen eljistänsä. Kanttoori, esimerkiksi, istuu pajassa, hän tarjoo teille piipun, te poltatte, poltatte hetken aikaa, yks' kaks' niin paukahtaapa nokkanne edessä, ja tee seifotte keskellä kruutijawua, ja kiittäkää onneanne jos pääsette ainoastaan karwastelewalla kuonolla ja poltetuilla filmäkarvoilla. Mitäs teki hän Mahlamäen Maijalle, joka wähän oli kannellut päällensä luku-finkerillä? Hän wiskasi Maija-raiskan omettaan erään pienen pusin, jonka siinä löytyi juoloja, maltaita, yffi mesfininen formus ja kolme hewoijen hammasta. Hän itse kyllä tiefi tuommoijen wälkappaleen ei mitään waukuttawan, mutta hän tunsi myös Maijan taika-uskon. Sa mitä teki Maija? Läffi pappilaan kuin tuulisypää noitapusi kourassa; ja tahtoipa peijakas Kriston ottaa, kuin prowastimme kylään tuli. — Kas semmoinen se mies on.

Sepeteus. Wakamielisyys ja totisuus on elon pylwäs, ja minä wihaan kewytmielisiä juonia, mutta niistä ei kuitenkaan saa päättää miestä kelwottomaksi.

Topias. Mutta minä tunnen hänen hywin, enkä anna hänelle hoitolastani waimoksi, ennenkuin laki mun siihen pakottaa, ja sitten syöttäköön tyttö itsiänjää, koska minä olen koettanut parastansa. Mutta koska nyt Saanan asia näin juonittelee, tapahuupa, että poikani saa kiiwaan, wastustamattoman halun naimiseen, ja minä en taida häntä estää pääsemästä tähän juhllaiseen jättyyn.

Sepeteus. Sen taidat, jos tahdot, kunnes poikas on täytänyt yffikolmatta.

Topias. Tämä asia kuuluu Martalle ja minun täytyy

myöntyä tahtoonja, ei auta. Ja meitä ei taida moittia, meitä ei taida moittia siitä, että luovallijella tavalla omaa parastamme katsomme. Ja moittikoon nyt Saana itsiänsä, ettei hän juostunut sekä Eskon että minun ja Martan toivoon, joka oli: saada hänestä minä huoneesemme ja sitä, ken tiesi, tarkoitti korpraalikin jäätöfjellään. Hän oli ihmeellinen mies, synkeämielinen ja usein äkeä, kirjoitteli wärshjä ja janoi itsensä aina onnettomimmaksi mailmasja. Mutta hän piti paljon Eskosta ja Saanasta, molemmat fillon pienet paitaresjut. Hän imehti Eskon ympyrjäisiä, wakaita filmiä ja walkeata harjastuffaa, hän janoi rakastuneensa Saanan lempeään ja wiisaasen katsantoon ja kirjoitteli niistä wärshjä. — Hän oli wähän käynyt kuulua nuoruudessaan. — Noh, mitäs tapahtui? Muutama wiikko ennen kuolemaansa määräsi hän lapset perillisiksensä, mutta erinomaisella ehdolla. „Sen heistä — niin määräys kuuluu — joka ennen awiosäätyyn joutuu, tulee periä wiisi jataa rikkiä“. Tuommoisen tempun hän teki, ja nähtävästi hän siinä tarkoitti jotain juffeluuatta; sillä miehellä oli aina kewa taipumus kaitfeen, mikä kummaštutti muita. Niin teki tämä korpraali. Ja mikä joweltuisi paremmin nyt kuin näiden molempain nuorten naiminen? Esko puolestaan on parastansa koettanut, mutta Saana on hänelle aina kääntänyt nurjan siwun. Sentähden, Eskon naitua, käyn minä hywällä oma-tunnolla prowastin luoksi ja nostan häneltä riksit, jotka meille laillisesti kuuluu.

Sepeteus. Saatpa tehdä miten parhaaksi näet; minä olen janonut aatokseni, jonorut wästen naamaa, niinkuin tapani on. Suo minulle anteeksi, juutari Topias, suo anteeksi!

Topias. No noh, no noh!

Sepeteus. Minä waikenen nyt ja rupean toimeeni wiipymättä. (Ottaa taskuistansa kirjoitusaineita ja asettaa niitä pöydälle).

Topias. Jkfi jana ajallansa, herra kanttoori.

Sepeteus. Mielinpä kuulla.

Topias. Pieni kulaus ehkä panisi ajatufsenne oikein hy-

wille teloille. Diehaaran Priita asuu tästä ainoastaan muutama jata askel, niinkuin tiedätte.

Sepeteus. Topias, leipä on luotu meille syötäväksi, wesi juotawaksi, waikka ihmisjuku, tämä kurja ihmisjuku, on kentiesi ijanlaskiikaisesti ehyynyt luonnon tieltä.

Topias. Ihminen on poiskadonnut lammas. Mutta yksi naukki, hyvä kanttööri, ei tee pahaa, waan antaapa meille uusia voimia.

Sepeteus. Uusia voimia! Kuinka lyhytmielisesti haasteltu! Uusia voimia! — Mutta eihän tule minun toki kowin tätä ihmetellä; sillä näinhän haastelewat kaikki muutkin, muistamatta joka mullerruksen ruumiisjamme, weresjamme ikiwoimaa kuluttawan ja että tämä kulutus on palstijematon. Mahdamme alati mieleemme painaa tämän: jo äitin-kohduksa on jokaiselle annettu ikiwoimasta wisä määrä, ja tämän waran käytöksen mukaan ikämme mitta myös ajettuu, ja koska se tyhjennetty on, katkee elämän lanka. Tämä on totuus, jonka hawaitjen luonnoksa ja johon wahwistuksen kirjoisja löydän. Tämä muistoo pane ja harvemmin käsiwarteji kouiistuu.

Topias. Hywin meille, jos elämme sanan jälkeen! Mutta teemmekö niin? Ihminen on kowakorwainen, niskuri ja tyhmä myös, tyhmä, koska ei ymmärrä hän mitä rauhaansa tulee. Saa, kanttööri; ihmisjuwun tyhmyys on suuri ja ympäri mailmaa mainittu asia. Sentähden tulee meidän ottaa esimerkistä waari. — Mutta tässä owat Esko ja Mikko. (Esko ja Mikko Wilkastus tulewat).

Sepeteus. Rauwan heidän ei odottaa tarwitse. (Tstuu kirjoittamaan).

Topias. Kas Mikkoa waan! Kasji uljasta poikaa naimaan lähtee.

Mikko. Wiipymättä tulee meidän lähtee nyt.

Topias. Paikalla, Mikko, paikalla. — Kasji uljasta poikaa, jotka eiwät pelkää, waikka koihtaisiwat joukon nälkäisiä rywäriä.

Esko. Minä en pelkää koskaan, ijä.

Topias. Sen tiedän. — Mutta tahdonpa teille muistuttaa jotain. Hiljan, niinkuin tiedätte, kävi kirkon kuulutus sen suuren waraan perään, joka eräältä ulkomaan kreiviltä warasti niin monta tuhatta; aatelkaas nyt, jos kohtaisitte hänen tiellä, ottaisitte junffarin kiinni ja saisitte palkinnon kouraanne. Kuinka paljon luvattiin sille, joka käsittäisi julmettuneen?

Mikko. Seitsemän sataa rikkiä.

Topias. Seitsemän sataa rikkiä! Minä sanon teille: te roittakaat silmänne tarkasti jokaisen päälle, joka vastaanne tulee. Muistakaat myös muotonsa: tiivisti keritty tukka, pieni piikkiparta ja muhea pilkku lähellä wajempaa sierainta, niinkuin kuulutusessa mainittiin. Käykäätpäs myös kyjelemään tietäjältä jotain, joka asuu jomasja kyläsja kuin Eskon morsian. Ja tapaisitteko tämän waraan — joka tosin olisi erinomainen jattumus — niin tiedämpä, että taitaisitte hänen korjata, te kaffi.

Esko. Mies nuoriin waan. Yksin hänen kiffiin panisiin, sitoisin hänen koreasti kuin lapsen kapaloon. Vai luuletteko, että pelkään yhtä miestä? Mikko, tunnustas tuota käsiwartta, tunnustas tuota reittä, tunnustas tuota polwea!

Mikko (tunnustelee niinkuin Esko käskee). Ja-ah!

Esko. Ja-ah, Mikko! Sillä polwella, ihan paljaalla polwella minä wajaralla nahkaa kalkuttelen. Uskotko sitä?

Mikko. Minä uskon sinun wahwaksi mieheksi.

Topias. Wahwa, wahwa peijakas se on, minä tiedän sen.

Esko. Katjos näitä poskia fitten; sillä sinä mahdat tietää, Mikko, tämä kurkku ei ole wiinan tippaa vielä tuntenut, minua ei ole krowisja nähty eikä yö-kyöpelinä käwelewän ja luh-tien owia kolkuttawan, niinkuin moni muu, mutta ne kuuluwatkin siihen laumaan, jonka täytyy wiimein seisoa wajemmalla puolella, ne kuuluwat wuohi-puffien laumaan.

Topias. Totta, Esko, totta! Minä takaan sen.

Mikko. Luulenpa, Esko, sinun vielä joku aika fitten olleen sinä uskosja, että lapset löydetään saunan laattian alta.

Esko. Juuri niin uskoinfin.

Mikko. Ja et'es wieläkään oikein tiedä, mitä tietä ihmisen tähän mailmaan tulee.

Esko. Tähän syntijeen mailmaan. Juuri niin. — Mitä olet kuullut minusta neulomusretkilläni pitäjällä?

Mikko. Valjasta hyvää.

Esko. Minä en warasta, en.

Topias. Se ei tule kysymykseenkään, ei ensinkään.

Esko. Minä en warasta. Jumal' awita! sitä en tee.

Sepeteus. Hsht!

Topias. Hiljaa, pojat! Kanttoori firjoittaa.

Esko. Sitä en tee.

Sepeteus. Topias!

Topias. Tarvitaanko puumerkkiä?

Sepeteus. Tuohon piirrat sen. (Topias panee puumerkinsä vastuuskirjaan).

Mikko (itsejseen). Mitä tästä hääretkestä wiimein tulee, sitä en tiedä, mutta että koko asia, sekä tytön että isäntänsä puolesta, oli puhdasta pilaa, ehkä Eskon mielestä ankara totuus, sen tiedän warmaan. — Mutta käyköön miten tahansa, minä seuraan teen ja julhasmiehen matkarakaa hoidan.

Sepeteus. Se kelpaa.

Topias. Se on waan tuommoinen wuohen-serkka, mutta piirtäköön sen siihen joku toinen.

Sepeteus. Kunnia pois!

Topias. Kunnia pois ja kelmi mies! Tuima laki! Mutta kuka käskee, kuka käskee toisen puumerkkiä wäärin käyttämään? Se on waan puumerkki, esimerkiksi tuommoinen wuohen-serkka, mutta sen merkitys on juuri.

Sepeteus. Mikko Wilkastus!

Topias. Mikko, tules panemaan puumerkkis. Sinä todistat, että minä annan pojalleni naima-luwan.

Mikko. Sen todistan ja, jos tarvitaan, valallani wahi-
wistaa tahdon. (Piirtää puumerkinsä).

Esko (itseseen). Sinne minunki puumerkkini vielä tule-
man pitää.

Sepeteus. Lupauskirja en niinmuodin valmis. (Tropia-
selle). Minä annan tämän sinulle ja sinulla on sitten walta an-
taa se kelle mielit, se ei koske enään minua.

Tropias. Minä annan sen Eskolle. (Antaa lupaus-kirjan
Eskolle).

Esko. Kanttoorin olisi pitänyt kirjoittaa, että minä otan
tämän askeleen omasta, wapaasta tahdostani.

Sepeteus. Mitä minä kirjoitin sen minä kirjoitin.

Tropias. Raikki hywin; eikä puutu enään, kuin ewäänne,
ja se on valmis paikalla. — Että saatte lähteä jalka-taneisja ei
ole minun syyni; mutta tulettepa takaisin aika jyrällä, sen tiedän
warmaan. Morsiuatalosta tänne teille fyllä annetaan herwoinen.

Mikko. Minä luulen, että antawat meille sieltä hywän
hydin.

Tropias. Ilman epäilystä, Mikko. Ja koska lähdette sieltä,
niin lähtekäätkin kuin tuulis' ja pilwis', että morsiamen kaulaliina
liehuu kuin sotapippu; se näyttää komealta, ylpeältä.

Mikko. Lähdemmevä wauhdilla, ettei yhdenkään filmä mor-
siusparia eroittaman pidä.

Tropias. Uljaasti lausuttu, poikani. (Esko on istunut pöy-
dän ääreen ja aikoo panna puumerkinsä lupauskirjaan). Mitä tekee
Esko?

Esko. Puumerkkini täytyy löytyä kirjassja.

Tropias. Esko on willitty. (Tempaa kädestänjä waltuus-
kirjan).

Sepeteus. Mikä rohkeus, mikä häwyttömyys!

Tropias. Sinä flöntti, lurjus, juutas! Onko tämä wii-
jaan käytöstä? Sinä pöllö!

Esko. Jos et olisi isäni, niin löisin sinua, wästen fuo-

noa minä antaisin; mutta että olet isäni, niin en juinkaan sitä tehdä tahdo.

Sepeteus. Inseys kowa!

Topias. Esko, minä sanon sinulle: katso, etten anna sinulle hääporjaita, ja-a minä sanon sen.

Esko. Hääporjaita. — Bihani rupeaa wähitellen kiehu-
maan. (Ottaa tuolin ja lyö sen permantoon). Tämä mies ei huoli
mistään. (Menee ulos).

Topias. Herran Kiejus sitä poikaa!

Sepeteus. Häwyttö ja uypiniskainen poika.

Topias. Dupa lasten kansja tekemistä. Sitä ei usko se,
jolla ei heitä ole. — Kiittäkääät onneanne, kanttööri, että olette
jääneet naimattomaksi mieheksi.

Sepeteus. Se onkin minulle parasta, nimittäin siitä
kannalta katsottu, että minä olisin kowa isä, ankaran kowa.

Topias. Kiiwas isä on minunki nimeni. Mutta aut-
taako tässä kiiwas aina? Se on luonto, joka wetää tikan
poikaista puuhun. Ja puut metjässä, ehkä kaikki yhden ja sa-
man wiijaan käsi-alaa, owat toki yksi oikea, toinen wäärä.

Sepeteus. Mutta paljon riippuu myös siinä kohdasja,
kuinka puu wesaasta wääristyä saa.

Topias. Dikein haqsteltu ja wiijaasti. Saa, kanttööri,
niin on laita tässä mailmasja kuin sanon. Meitä vanhempia
pitäisi jokaisen, jolla ei lapsia ole, katkerasti walittaman ja kun-
niasja pitämän. Mutta kuinka moni ajattelee sen päälle? (Esko
tulee). Tuletko sijään vielä, juupeli?

Esko (itseksään). Mielsinpä osoittaa wihaani kuuwemmin;
mutta tämä hetki on tärkeä.

Mikko (erittäin Eskolle). Käy sowingtoon, Esko!

Esko. Koetanya mieltäni nurtaa. (Topiasjelle). Antakaat
minulle anteeksi tämä tapaus, isä!

Topias. Sinä pyydät sitä sydämestäs?

Esko. Niin, minä pyydän sydämestäni sitä asiaa.

Topias. Noh, minä en ole se, joka pistää jotain ham-

paan koloon ja kävelee kuin lautapää härkä. Mutta pyydä myös anteeksi kanttoorilta.

Esko. Antakaat minulle anteeksi, kanttoori, etkäät pistäkää mitään hampaanne koloon ja etkäät kävellää kuin lautapää härkä! Se tapa ei käy kotoon tässä maailmassa. Sewinto ja ystäwyys on paras. (Huokaamalla äänellä). Heijuuuh!

Topias. Hän juttelee kuin poika. Mitä sanoo kanttoori hänestä nyt?

Sepeteus. Minä en vihaa häntä, en ensinkään, mutta mielipiteeni luontonsa laadusta on järkähtämätön.

Topias. Niin niin. Mutta äsköinen mutina on nyt unohdettu; ei sanaakaan enään menneistä asioista, vaan kaikki olemme drastu-kamraattia taas. Ja miksi pitäisi isän ja pojan vihamiehinä eroman toinen toijestansa? Ja eronhettihän on tämä. Esko jättää isänsä ja äitinsä ja waimoonsa kiinni-liittyy. Mutta yhtä tahdon sinulta kysyä, tässä wierasmiesten kuullessa. Mitä ajattelit Saanaasta ennen Kreetaa?

Esko. Olsin nainut hänen, mutta pilkkaa teki hän waan minuusta, kutsui minun tarhapölköksi.

Topias. Niin niin. Minä tiedän, että moni irwihamaas tahtoi antaa sinulle nimen yksitotinen ja tyhmä, mutta tämä tapahtuu heidän kiukustansa sinua kohtaan, jonka elämä on ollut siivo ja nuhteeton. Mutta sinulla on tavallinen, terve järki, sen takaan minä. — Tutkikaat häntä, kanttoori, koettakaat pistää häntä pussiin kysymyksillä ja solmusanoilla; tehkääät se tässä meidän kuullessamme!

Sepeteus. Mitä kyselisin häneltä?

Topias. Esimerkiksi häitistä ja niiden tarkoituksesta.

Sepeteus. Bastaa minua, poika! Mikä on häitten tarkoitus?

Esko. Sillä on monta tarkoitusta.

Sepeteus. Sen päätarkoitus?

Nikko (erittäin Eskolle). Että mies tulee waimonsa päätäksi.

Esko. Että mies tulee vaimonsa pääksi.

Sepeteus. Mutta sen taiwaallinen, sen juhlallinen tarkoitus?

Mikko (erittäin Eskolle). Peli ja musiiki ja palawat olkilyhteet.

Esko. Peli ja musiiki ja palawat olkilyhteet aidansepäisjä.

Sepeteus. Poika! Punnitse sanasi!

Topias. Esko!

Esko (itseksensä ja heittäen epäilevän katannon Mikkoa kohden). Hän narraa minua, tai on hän tyhmä pääsi koko mies. (Poistuu hänestä matkan).

Topias. Kyselkäätpäs häneltä mailman luomisesta, Abrahamista ja Jisakista.

Sepeteus. Minä tyhyn sinulta: mistä on mailma luotu?

Esko. Se on, niinkuin Hannuksen ruoto-ukko sanoi, luotu jawen palaasta, waan ei tyhjästä.

Sepeteus. Mutta mistä on sitten tämä jawen pala luotu?

Esko. No no, ei nyt sentähden niin pitkälle mennä! — Ja siiksi toiseksi, sitä ei taitaisi sanoa kukaan, waikka olisi hän niin lufenut kuin pispat ja firjan painajat. Se on ylönlennollinen asia, ja ihminen on sokea, Sumala paratkoon!

Topias. Sokea, sokea! (Martta tulee wafemmalta, kädesä haarapussi, jonka molemmat puolet owat täytetyt). Tuosja on ewäänne, pojat; ja nyt pitkin kruunun jarkaa.

Esko. Minä kannan pussin. (Ottaa Martalta pussin ja panee sen olallensa).

Martta. Tässä on teille kaksitoista rikkiä matka- ja häärahoiksi. (Eskolle). Mutta sinä ällökö rahaa osait lukea?

Topias. Hän ei ole harjaantunut siihen. Rahan käytös tulkoon Mikon toimeksi.

Esko. Pitäköön Mikko rahat, minä kannan pussin.

Martta. Täsä, Mikko! Katsokaat, ett'ette niitä turhuus-
flin menetä. (Antaa Mikolle rahat).

Mikko. Välttämättömiin tarpeisiin ne panen. (Siwari tu-
lee).

Esko (itseks.) Tuossa tulee Siwari yökengältä.

Martta (ottaa pampun, joka rippuu seinäosä). Sinä rois-
to, misjä olet taas kuleksinut ja kenen luwalla? Misjä olet
ollut?

Siwari. En misjään turmelluksen tiellä, äiti. Menin waan
Junttihuhtaan koiranpenikkoja katsomaan, ja koska oli siellä sauna
walmis, niin jäin kylpöämään ja makasin yöseen talosja.

Martta. Kyllä minä sinun penikoitsen ja kylwön. (Mikoo
piestä häntä).

Topias (estellen). Martta, annetaan hänelle anteeksi tä-
mä kerta vielä. Hän lupaa itsensä parantaa. Lupaatko sinä?

Siwari. Lupaen.

Martta. Hänen lupauksistansa! Hän on kiusanhengemme;
kylästä kylään hän lurwailee, meille häpeäksi ja wahingoksi.

Esko. Ehkä on hän käynyt Junttihuhdasja koiranpenikkoja
katsomasja.

Siwari. Suuri niin kuin janot. (Stjekseen). Peijakas!
kuinka wiina päässäni kiwistelee. Siellä oli joteskin huifea elä-
mä, siellä Anttilan yli-luhtisja.

Esko. Ehkä kylpösi hän myös samassa, ja sopihan se hy-
winki.

Siwari. Hywin juuri ja hywää löyhyä olikin, waikka sain
wähän höyryä päässäni.

Martta. Wiinan höyryä. Sinä wintio, miksi walehtelet
edesjäni? Mutta minäpä sun selkäs lämmitän.

Topias. Martta! Muista, että kanttoori on huonees-
jamme.

Sepeteus. Minun läsnä-oloni ei tarvitse olla esteenä
kohtuulliselle kiritukselle, joka, koska se aikansa tulee, on hy-
wäksi ja kauniita hedelmiä kantaa taitaa.

Ziwari. Luffari tahtoisi nähdä kauniita, kirjavia sukkaisia jelašjani; mutta jäästääkät hartioitani vielä tämä kerta, muori; minä lupaan itseni parantaa, niinkuin parhain taidan.

Esko. Niin. — Mitä sanot sinä, Mikko?

Mikko. Minä rukoilen Ziwarin edestä.

Esko. Minä rukoilen myös. Ei nyt mitään pahaa me-
noa tällä hetkellä, joka on minun jäähyväishetkeni.

Martta. Lähtekäätkä fitten matkaanne. Mitä kuhnaillette
tässä enään?

Mikko. Nyt lähdemme.

Topias. Tulewasta tiistaista kolme wiikkoa warteomme
teitä takaisin. Siffi rakennamme tähän pienen terwetuliais-juh-
lan. Sillonpa wähän loiskimmeki kraatari Antrefsen klaneetin
mukaan, ja jos ei tilaa tölöisjämme, niin ompa wäljyyttä num-
mella tässä. — Toiwomme on myös, että kanttoorikin meitä fil-
lon läsnä-olollansa kunnioittaa.

Sepeteus. Minä kiitän.

Topias. Ja Ziwari pääsee kaupunkiin, ostamaan pidoiffi
yhtä ja toista. Mutta näytä sillon, että olet vielä toimelias
mies!

Ziwari. Parastani koettaa tahdon.

Topias. Niin, kaikki hywin! Ja nyt, pojat, matkalle.

Esko. Sallikaat, että jäähyväisilmiä luen edesjänne muuta-
man korpraali-wainaan sepittämän wärjyn.

Martta. Ei yhtään jäähyväispuhetta, waan lähe tiehes.

Topias. Kuullaan, Martta, kuullaan! Ne owat korpraai-
lin tekemät, ja meidän tulee muistollensa kiitollisuutta osoittaa.
— Annappas paukkua, Esko, joku rakkauden weiju!

Esko. Sotalaulu tämä on:

So sotatorwi pauhaa,

Sieluni ei saa rauhaa;

Waan jotaan täytyy lähtee,

Koska kapteeni käskee.

Jo wihan tuli syttyy,
Katsos kuolon rautapytty . . .

Rautapytty, se on kanuuna . . . Näkikös kantoori niitä mitaali-kanuunia, joita Nysjät kiskoivat ohitse kirkon menneellä wiikolla? Mikä solina ja kolina, mikä meteli ja pauhu siinä oli!

Martta. Kitasi kiinni, ja marjikaat matkaanne, sanon minä!

Mikko. Nyt lähemme, Esko.

Topias. Menkääät siunauksella!

Esko. Nyt menemme, kuin saakeli peräänsoittais. — Onko kaiffi muasjani, mitä tarwitjen? Sääkö jälkeeni mitään?

Martta. Ei mitään, waan lähe tästä nyt tawallista witelemmin ja käske Saana sijaan laiskottelemasta perunamurulla!

Esko. Minä käsken. — Saana sanoi minun tarhapölsöksi. — Onko kaiffi tarpeelliset kappaleet muasjani?

Topias. Kaiffi kaiffi, Esko. Hywästi nyt waan, poikani!

Esko. Niin, hywästi! Terweisiä! (Mikko ja Esko lähtewät).

Toinen Näytös.

(Awara pirtti Karriin talossa, pirtisjä hääwäkeä sekä miehiä että naisia. Saakon ja Kreetan häitä wietetään. Esiripun noustesja tansfitaan polskaa; Teemu pelaa. Pirtin owi on auki ja tanssin aikana näkyy porstuwassa Esko, pusji olalla, ja Mikko Wilkastus).

Karri (tanssin herettyä). Kas niin! Nuoret, iloittaat ja wanhat hauskasti nuorten iloa katselkaat, tai, jos mieli tekee, niin olkoon menneeksi, antakaat polwenne letkua myös. Tämä on

Saakon ja Kreetan kunnianpäivä, tämä kirkas elokuun päivä. (Pari pyssyn paukausta kuuluu ulkoa). Ampukaat pojat, mutta ampukaat hiljaa. Ei! Ampukaat, että huone jyskyy ja sydän rinasfa leiskahtelee! Sa katsokaat, tytöt, ettei puutu pojilta olvi siellä ulkona. (Yksi naisista menee oikealle). No, Saakko, mille tuntuu sulle tämä päivä?

Saakko. Hääpäiväksi se tuntuu, isäntä; mieleni iloitsi.

Karri. Sa aina toki samaa wakaa mies. Mutta tunnenpa luontos. Tämän karhean kamaran alla asuu toista kuin luulis. Mutta minä sanon sinulle: syy on sinulla iloita, saatpa oiwan waimon.

Saakko. Minä toiwon niin. —

Karri. Oiwan waimon! — Tuleppas tänne, Kreetta. No, piikajeni, kuinka tuntuu sinulle alkana olla?

Kreetta. Käypä se laatuun vielä.

Karri. Saa käydä tästä lähinkin; sillä nyt on asia päätetty, nyt istuu se kiinni kuin piki ja terwä, kuin kiska tuoreessa terressä. — Muistakaat: tätä sidettä ei katkaista, ja onpa se oiwallinen, ehkä wähän peloittawa asia. Mutta se liitolle arwon antaa, ja fillon wasta ystävän omanani pitää taidan, koska ai-noastaan kuolema hänen minusta eroittaa woi, ja kestääpä se vielä kuolemanki jälkeen. Tiisani kuoli, kuoli warhain, mutta muistella häntä, se salainen iloni on, ja toiseen silmäni ei enään iskeä mieli. — Mutta nyt on riemujuhla, ja kaikki murheelliset jutut paukaamme pois. Mutta juuri tämä juhla talostani Kreetan wieroittaa, ja kauwan kaiwataan sua tässä.

Kreetta. Kaipauksella mä itse eroon, kaiwaten jätän pienet, kiltit lapsenne.

Karri. Kuin oma äitinsä sinä heitä kohdellut olet ja hoitanut.

Kreetta. Kuin oma kotonni on ollut tämä talo.

Karri. Sa uskollisesti kuin talon oma tytär olet sinä palwellut. Mutta koetaupa palkita kaisen tämän. — Saakko, minä tiedän, ettei tämä käsityösi, tämä toukan nakerrus sua oi-

kein tyydytä, waan mielisitpä ennen möyriä soita ja kantoja wään-
nellä.

Saakko. Enpä paljon pidä tästä wirasta, johon mun lap-
sena määräsivät, ja, niinkuin tiedätte, se kostaa miehenjä keh-
nosti.

Karri. Sentähden, heitä puupölkkyt hiiteen ja katees kuokka
ja kirwes! Kaiken Kontinmäen taustan annan sulle alaksi. Sinne
rakenna itsellesi torppa, ja werotta nauttifaat sitä aina kuolin-
päiwäänne asti. Kauniken ometastani saatte ja tallistani kaks-
talwias warjan, ja tahdonpa teitä alkurakennossa autella jekä he-
woijella että mieswoimalla, aina kuinka aika myöntää.

Saakko. Diwallinen lupaus!

Karri. Häypäiwänänne lupaan sen.

Saakko. Rakkinkertainen on jyy meillä tänään iloita.

Kreetta. Sjantäni, emnehän taida teitä kylliksi kiittää.

Karri. Minä waan maksan mitä olen welkaa. Mutta
yhtä toki Saakolta waadin. Pidä Kreetasta; oiwa tyttö on hän,
niinkuin sanoin, ja taitaa myöskin olla pieni weitikka; sen näin,
koska suutarin pojan pään hän kowin pani pyörään, ja mies ehkä
piti asian totenaki. Mutta lusenpa toki, että hän wiimein ym-
märjfi kaikki waan leikitfi. (Tällä aikaa on olwihaarilla käynyt ym-
päri wieraitten seasja). Oltta, Saakko! Sa sinä, Teemu, anna
wiulusi wiulua!

Teemu. Se tietään, ettei Teemu säästä jompaansa. Mutta
yhtä tahden teille sanoo, niin morsius-parille kuin isännälle ja
kaijille wieraille tässä. Kuulkaat minua koko häähuone! Asian
laita on tämä. Minun isäni — hän asuu tuosja mökisä toi-
jella puolella kylää ja siellä asun minä myös — isäni, sanon
minä, wihaa kaikenlaisista mailmallista musifia ja on minun ko-
win kieltänyt pelaamasta wiulua, olkoon se misjä tilaisuudessa
tahasja. Hän ei tiedä minulla wiulua olemankaan; minä säi-
lyttelen sitä naapuri Kallen piironki-leorasja. Mutta käydään-
päs pää-asiaan taasen. Tulisi nyt tämä tieto hänen korwiinsa,
että minä näisjä häisjä pelailen, niin peijakas minun perifi.

Isman armoa ottais hän kohta pojasta kirjawan takinmittaa, peittois minun hyvän omaksi, että jos näkisitte minun sen sanoituksen perään, niin, peto wieföön! luulisittepa minun mustalaisen puhalletuksi hewoiseksi. Semmoinen ukko hän on. Mutta sentähden tahdon teitä waroittaa hänelle mitään ilmoittamasta, että minä olin näiden häitten soittomiehenä. Jos hän nyt kohtaisi jonkun teistä ja kysyisi: „kuka oli pelimannina häisjä?“ niin wastatkaat, ettette tunteneet häntä, eli sanokaat, että se oli Wilufselan Matti tai Wuwalan Gero. Mutta karttakaat itsenne tarkasti haastelemasta ristiin. — Tämä oli asia, jonka tahdoin teille yhteisesti ilmoittaa.

Karri. Ole hyvässä rauhasja, Teemu, ja hellitäppäs taa-
sen wiulustasi iloinen polska!

Teemu. Minä en säästele sompaani. (Pelaa).

Eräs naisista. Isäntä, kofki tahtoo ehtoollisen esiin.

Karri. Me teemme niinkuin hän kääkee. Siis atriioitsemme ensin ja sitten tanssimme. (Teemu taukoo pelaamasta). Rakentakaat ehtoollispöytä. (Pöytää rakennetaan). Mutta keta wieraita näin tuolla porstuasja? Käskäkää heitä sijaan! (Yksi naisista menee ulos). Häätalon ohitse ei yksikään pääse kaulaa kastamatta; se on wanha tapa. (Mikko ja Esko tulewat). Kewäiset kortteeriwieraamme! Astukaat sijaan, astukaat sijaan!

Esko. Nloitse sinä häähuone!

Karri. Terwe miehiä!

Mikko. Suokaat anteeffi!

Esko. Me emme tahdo häiritä juhlaanne. Emmehän tienneet, että wietettiin täällä häitä.

Karri. — Ei yhtään anteeffi pyytöä teiltä eikä pahaksi panemista meiltä. Olkaa terwe tulleet, painakaat puuta ja riemuitkaat kanssamme! — Olta wieraillemme, piikaset! — Me wietämme kaswate-tyttäreni, Kreetan, ja puujuutari, Saakon häitä.

Esko. Nloitse sinä, häähuone! — Mutta älkää uskokaa, isäntä, meitä tulleeffi tänne norrailemaan, ei, meillä on muita ja tärkeempiä asioja.

Karri. Sen tiedän kyllä. Mutta minä käsken teitä häihin, ja nyt olette yhtä arwoikkaita wieraita kuin muukin tässä.

Mikko. Me kiitämme.

Esko. Kiitämme nöyryimmästi tämän kunnian edestä. (Oltta tuodaan).

Karri. Jättäkää kiitokset ja kewentäkää haarikkaamme hie-
man.

Esko (katjahaen salaa Kreetan päälle. Itsekkenjä). Hän on kaunis kuin ruusu ja kuffainen. Ja kultakruunu päässä! Sydäntäni karwastelee wähän. Minulle on tehty wähän petoskauppaa. Mutta enpä tahdo toki ruweta tässä melastamaan, en janaakaan hiiskua tästä asiasta, jos eiwät he minua wihoita jollain tavalla. (Ottaen Mikosta haarikan). Mutta sille ei kohtelemisensa meitä kohtaan näytä. Käskiwähän meitä häihinki. Minä olen wait kuin ahwena kiwellä. (Suo).

Karri. Saanko luwan kysyä, mitkä asiat owat saattaneet teitä matkalle?

Esko. Meillä on yhtä ja toista toimitettawaa täällä.

Karri. Kentiesi tawoitatte taasen meidän kylän kuuluisaa tietäjätä kohden?

Esko. Dikein arwattu.

Karri. Teiltä on warastettu?

Esko. Ei meitä, mutta eräältä ulkomaan freiwiltä Tampereen kaupungisja on warastettu monta kymmentä tuhatta. Eikö ole kuulutus wielä ehtinyt teidän pitäjään?

Karri. Nyt muistan; se on meilläkin jo kuulutettu.

Esko. Tuuri sentähden olemme lähteneet tähän jalkajuneen, tutkimaan tietäjältä, mikä mies tämä waras on ja misjä hänen saawuttaisi.

Mikko. Minulla on kuitenkin muuta asiaa sukulaisilleni täällä.

Esko. Seitsemän sataa rikkiä luwattiin palkinnoksi sille, joka käsittäisi lurjuksen ja saattaisi hänen kruunun kouriin.

Karri. Niinpä luwattiin.

Esko. Tämä freivi sanotaan äärettömän rikkaaksi.

Karri. Sentähden antaa hän vielä mennä muutaman sadan riffin, kuin waan warasta kohtaa rangaistus. Ja minä toivon sinun toimesiasi onnistuwan. — Mutta pöytä wartoo meitä. Nyt atrialle laikki astukaamme. (Laikki istuvat pöytään). Nyt, wieraani, elkäät jäästääkää talon tammi-pöytyriä, waan rawitkaat itsenne, että seisoo watsanne kuin paperi jalki, wiisto ja pullea edesjänne!

Mikko. Siinäpä jaksisä sitten oiwa tuki wäyhyneelle päälle.

Karri. Suuri niin, Mikko Wilkastus.

Esko. Sitten maata ja watsa syliin, janoo sananlasku. Mutta kun ei käwisi meille kuin Korppilan Paawolle Peltolan häisjä. Kaksi päivää ennen pitoja paastoi hän kuin mies, ei suureksen tomuakaan nauttinut. Mutta tulipa hää-ilta, niin jöi hän taas kuin mies, ja noustuaan viimein pöydästä, tallusteli aless niitulle, laiwoi kuopan maahan, sowitzi siihen watsansa, nukkui siikästi ja makasi näin seuraawan yöseen ja päivän. Niin teki Paawo.

Karri. Samoin tehkäät tekin nyt; mutta maata ette pääse, waan tanssi alentakoon watsjan, ja wauhtia antakoon Teemun wiulu.

Esko. Koska lähestyimme taloa, niin kuulimme ya wiulun winkunan jo tuonne riihimäelle ja kyselimme toinen toiseltamme: mikähän juhla Karrisja, koska siellä näin soitto pauhaa ja riemu raituu. Ja täällä oli häät ja iloinen musiikki.

Karri. Teemu on niitä ensimmäisiä wiuluniekkoja.

Esko. Entäs Dinasmäen Joosseppi meidän kylässä. Wirstaita matkaa kuuluu hänen pelinsä, se käy ytimiin ja munaskuihin, ja ihminen luulee itsensä olewan taiwaan ilosja.

Teemu. Taiwaan ilosja! Kas semar wasta mies on. Wahinko, ettes tuonut häntä myötäs häihimme tänne, koska on hän niin ihmeellinen soittonieffa.

Esko. Minä en tiennyt täällä wietetävän häitä, ja siksi toisekfi: se ei ollut minun asiani toimittaa tänne wiulun-soittajaa.

Teemu. Mitäs sitten puhut?

Esko. Henkirahan maksan minäkin edestäni.

Teemu. Glä sinä mököttä, koska pääs on kuin wihalaispefä.

1:n häämies. Tahdothan riitaa, Teemu?

2:n häämies. Mina juonikas mies, kuin hänellä on wä-hän pääsää.

Teemu. Wiisi wyyppiä on miehen pääsää, ei enemmän.

Karri. Enemmän sinun saaman pitää, jos tahdot.

Teemu. Tarpeeksi olen saanut. — Mutta minä en kärsi tuota miestä.

Karri. Saatpa luwan kärsiä häntä; hän on käsketty wieras niinkuin sinäkin.

Teemu. Hän mököttelee tyhmyyksiä.

Karri. Sinäpä tässä itseti tyhmästi käytät; se täytyy sinulle sanoa.

Teemu. „Dinasmäen Jooseppi... taiwaan ilosja“. Kaikki tässä musiiikista juttelis', waikkei hymärrä konstin päälle enemmän kuin perjas hopealuskan.

Esko. Niin, herra tirehtööri.

Teemu. Sinä olet kierro mies, Turkki, Soturkki ja Kal-muffi.

Esko. Niin, herra tirehtööri.

Karri (itseksään). Molemmat yhtä ysfinkertaiset.

Jaakko. Minäkin mielisin sanoa sanan. Tämä on hää-pöytäni, minulle iloisin atria ijäsäni, ja samoin, luulen minä, Kreetalle myös, ja sydämestäni juon sen iloijsi muillenko. Mutta pitääkö nyt sen hauskuus hämmentymän turhasta, mitättömästä syystä, paljaan lorujutun kautta? Pois se! Elkäät olkaa ämmäkkäitä, pojat, waan jättäkäätkä tämä leukoin nalkutus ja syökäätkä ja juokaat kuin ystävät!

Esko. Dikein, puusuutari! Sinä olet puusuutari ja minä olen nahkajuutari, me wedätämme siis wä-hän wickaweljijsi. — Mutta yhden asian tahdon hywäntahtoisesti sinulle sanoa. Wan-

hempafi tekivät wähän tyhmästi pannesjansa finua puusuntarin oppiin ja ei nahkajuutarin. Usko minua, puusuntarin wirka ei Iyö leiwille tähän mailman aikaan, mutta saappaita ja pieksuja nahasta tarwitaan aina tuomiopäiwään asti. Nahkajuutariksi olis finun pitänyt ruweta.

Teemu. Nahkajuutari! Mikä on nahkajuutari? Bihelejäinen pikikuono.

Karri. Teemu!

Esko. Sano mitä tahdot, Teemu, mutta nahkajuutareita ei kaswa waan jokaisella okjalla.

Teemu. Mina jemmaisia kuin sinä. Sinä olet juuri se fama juutari, jonka käsi-alasta minä olen kuullut hywin huonoja juttuja.

Esko. Sano fuoraan, mitä kuullut olet.

Teemu. Eräs mies, talonpoika, minä en sano kuka hän oli, mutta hänpä kaupunkitiellä kertoi minulle, että koska hän ensi kerran otti jalkeansa finun tekemät saappaat, ja käytyänsä tuwasta tallin parsilille hawaittupa mies, että toifesta saappaastansa oli antura pois; se oli, näetkös, jäänyt tielle tuwan ja tallin parsiien wälille.

Esko. Se on wale ja wäärä puhe, jyrkästi wäärä. Eukeli taiwaasta ei tee parempaa saapasta kuin minä. — Sinä, Mikko, tunnet työni ja tekoni; todista, mitä tiedät!

Mikko. Suutariksi hywäksi finun tiedän, ja sen myöntää koko pitäjämme, mutta en takaa toki, että kiistan kestäisit, jos oikeen pääjuutari enfeleistä astuisi alas tänne kansjas kilwoittelemaan.

Esko. Mutta siinä lujana pysyt, mitä todistit sekä itses että pitäjämme puolesta?

Mikko. Siinä pysyn.

Esko. Noh. — Mutta jääköön tämä tähän. Minä olen aina kowin wastakynsinen omaan kiitokseen; se, niinkuin tietään, haisee pahalle. Kuitenkin tulee arwo-miehen itsiänsä jalosti puolustaa, koska mailma häntä forttaa tahto. — Mutta ihmetellä

täytyy tuon miehen häijyä sijua. Kuin taffiainen hän iski puheeseni kiinni, koska minä ihan hyvänsuosioista tahdoin osoitella tälle sulhaiselle, että nahkasuutarin virka olisi, kentiesi, ollut hänelle hyödyllisempi kuin puusuutarin ammatti.

Karri. Suutaroitsemisen niin nahasja kuin puusja heittää hän nyt Helsingiin ja rupeaa kuin myyri maita möyrimään. Se on päätöksensä tänään.

Esko. Se on ero asiassa.

Karri (olvihaarikta kädessä). Saakko, sinun maljas juon ja toivon, että vuoden päästä jo huoneesi valmis on ja sinä iäntänä Routinkorvessa wallitjet. Kuusisto ympäriltäs kaatukoon ja kontio maristen sianja muuttakoon vähän sinnermäkji; siellä on tilaa teille molemmille. Nyskyen laskes palakoon ja nouskoon korkeuteen jakea sauhu, että ihmiset taitawat sanoa: tuolla palaa Routinkorven Saakon laski. Kymmenen vuoden päästä olkoon huhdat pelloiksi muuttuneet, jossa wilja lainehtii, ja siinä, misjä nyt on harmaa suo ja kurjet pejiä tekee, seisööön fillon heinäjuewat. Emäntäsi koiwopäitä ja kyytöselkiä mäen syrjässä lypjäköön, kiviäellä tanterella leikitööön iloinen lapfiliutas ja Halli portilla haukkukoon, koska sinä itse huoneesi portaalla wiikatettas niot ja aurinko länteen laskee. Ja päivä nouskoon taas ja laskeoon; niin wuodet menköön, niin aika aina onnen suoajasja kulukoon, kunnes wiimein pääanne waiuu rauhalliseen hautaan; ja kaipauksen kynneltä fillon kastakoon hautanne kummun. — Minä muistoksenne juon. (Suo).

Esko (itseks.). Herrajesta! Pääni käy pyörään, koska aatelen, että, ilman petoskauppaa, kaikki tämä onni olisi lanfennut minulle. — Mutta minä olen waii.

Karri. Entistä totisemmafsi saattoi juttuni Saakon. Heitä Hiiteen tämä tuumailewa muoto, ja katso rohkeasti tulewaa aikaa wasten naamaa.

Saakko. Niin juuri, iäntä. Kerran käfiin käytyäni empä taakseni katsoa aikoo ja toiwon, että etsani hiestä wiimein palfinnon saan. Mutta en taida toki unohtaa niitä wastuksia, jotka

saattawat mua kohdata, ja hirwein niistä on kesäinen halla-yö, joka parisja hetkesjä woi tyhjäksi tehdä wuotisen waiwan, hedelmöitsewän laihon lastastuneeksi korreksi muuttaa.

Karri. Totta sanot, mutta malta, että toivo mielihä aina haastella koreata kieltä. Wastoinkäymisiä on meille alati tarjona, siitä ei kysymystä; harmaa halla wiljas menettää taitaa, mutta jekoita sillon kaarnaa leipääsi ja raiwaa wielä enemmän joita ja maita. Te'e työtä ja säästä ja käytä itjes aina kuin rehellinen mies, niin kaikki viimein päättyy hywin.

Esko. Laittamattomasti haasteltu ja wiisaasti, sen taidan wakuuttaa. Kuin me waan aina itsemme rehellisesti käyttämme, sowingoa ja suosioa rakennamme, emmekä koskaan pidä suden eikä lampaan puolta, niin kukkanupa, kukkanupa viimein lähellä haataamme kiwi-aidan turpeella kunnian käki.

Teemu. Kuku sinä siellä ja kuku sinä täällä.

Esko. Minä en puhu sinulle.

Teemu. Mutta minä puhun sinulle.

Esko. Sinun ei tarwitse puhua minulle, sinä et saa, minä kiellän sen.

Teemu. Taidatko kieltää juuni käymästä? Eikö ole minulla walta puhua?

Esko. Sama walta kuin minullaki.

Teemu. Sinä et saa puhua, kuin wanhempain ihmisten luwalla.

Esko. Mistä syystä? Olenhan sanonut, että henkirahan minäkin edestäni maksan.

Teemu. Sinä? Yksi esiwallan pienemmistä, jonka taidan tappaa koska hywäänsä, kuin waan jätän wiisi kopekkaa rintas päälle.

Esko. Siihen taidan wastata Moosoksen laista näillä sanoilla: jos tapat yhden näistä pienemmistä, niin myllynkivi sinun kaulaas ripustetaan ja sinä upotetaan meren syvyyteen.

Karri. Minä pidän sinusta, Esko; sinä olet wakaa ja pitkämielinen mies.

Esko. Annetaan hänen olla rauhasa, isäntä. Hän ei tiedä laista eikä sakramenteista. Tässä oli puhe myllynkivestä, mutta juuri hänen sydämensä on kova kuin alimainen myllynkiwi. Hän on surkeasti syntehinsä paatunut mies.

Teemu. Sinä hunswotti!

Esko. Minäkö hunswotti?

Teemu. Sinä kenkäräjä!

Esko. Minäkö kenkäräjä?

Teemu. Sen fanoin.

Esko. Kuulkaat, ihmiset!

Karri. Olemmeko kaikki rawitut? (Getti äänettömyyttä).

1:n häämies. Tottahan jo mahdamme olla.

2:n häämies. Koskas sitten, jos ei jo?

Karri. Siunattaamme sitten. (Siunaawat istuesjaan, nousawat pöydästä).

Esko. Kiitokfia waan, isäntä! — Nämät owat hauskat häät, ja hauskemmissi tuntuuwa vielä, jos ei soittomiehenne olisi niin äkeässä mielenlaadussa.

Karri. Me annamme hänelle anteeksi.

Esko. Me annamme hänelle anteeksi. Mutta pahoin on hän minua haukkunut, häwyttömästi koettanut kunniaani lokaan tuhria, ja rupeisinko retumaan kansjansa käräjätuwan owissa, (taputtaen hiljaa Teemua päähän, joka istuu rahilla) niin kalliiksi, hywin kalliiksi tulisi sinulle tämä atria, mies.

Teemu. Katsokaat päälle, hän tuiistaa minua.

Esko. En tuiista, waan taputan.

Teemu (nousten rahilta). Taputat. Pidätkö minua poikannullfina, kakarana, koska taputtelet minua päähän? Katso, ettes makaa tuolla pöydän alla ja kuultele mesiäisiä!

Esko. Minä en pelkää sinua, minä en ole mitään jänis enkä orawakaan. Olenpa Nummijuntarin poika ja kannan tynnörin ja kaksymmentä wakkaa rukiita.

Teemu. Minä kannan kaksi tynnöriä täyteensä.

Esko. Sen kannan minäkin, jos oikein pahan pääni päälleni otan.

Mikko. Diiva mies ei kerskaile, vaan näyttää voimansa, jos niin tarvitaan.

Esko. Tuokaat tänne kaffi tynnöriä.

Mikko. Ouhan muitakin keinoja, voimia osoitella. Menkääät painimaan!

Esko. Tules painimaan!

Teemu. Pelkäisinkö?

1:n häämies. Iskekääät yhteen kuin kaffi karhua sammaleisella kalliolla. Mutta olkoon se kunniallinen paini.

2:n häämies. Ja tämä katkaiskoon hammasnuottanne. Heikompia olkoon sitten äänetön kuin hiiri.

Karri (erittäin Mikolle). Pelkäänpä tulewan tästä painistansa huonon lopun; kädet ja koipeet taitawat he runtoa toinen toiseltansa. Ja toweris ei tiedä Teemua pitäjämme waimmikfi miehikfi.

Mikko. Ei yhtään waaraa. Koettakoot voimiansa; tuleepa siitä jotain lystiä katsella. (Eskolle ja Teemulle). No, mitä hyräilewät sonnit?

Esko. Minä olen walmis.

Teemu. Minä myös.

Karri. Minua ei miellytä tämä temmellys, mutta jos en taida haluaanne pidättää, niin painikaat ja syyttäkääät itsiänne, waikka selät taittuisi ja sääret murtuisi. Kuitenkaan ei saa tämä tiimelys, niinkuin usein tapahtuu, loppua tappelufjella ja werellä. Sentähden tahdon teille ilmoittaa: joka painin riidakfi kääntää, hänen heittämme ulos tunkiolle.

1:n häämies. Sen teemme.

Teemu. Olkoon niin. — Tule nyt. (He käywät toinen toisensa kaulufjeen ja painiwat).

Mikko. Seis' kannallasi, Esko!

1:n häämies. Näytä Teemulle, ettei miestä, jolla ei wer-taista!

Mikko. Meidän kylän poika voittaa.

2:n häämies. Ei, meidän kylän poika, sanon minä.

Esko. Glä kurista minua! (Pidättävät paininsa).

Mikko. Siiteen tämä kaulusheitto. Pankaatpas oikein rakasta ristiä painia.

Esko. Sitähän minäkin tahtoisin.

Teemu. Sitä sinun saaman pitää. (Painivat ristiä painia).

Mikko. Kas niin, Esko!

2:n häämies. Teemu, elä häväise kyläämme!

Mikko. Muista, Esko, että olet Nummisuutarin poika!

1:n häämies. Tasavoimat, tasavoimat!

Karri. Pojat, pojat! Kaikaleet permannostani heittivät. Noh, olkoon menneeksi! Kuka voittaa? (Teemu heittää Eskon alensa).

Mikko. Esko! Mitä täytyy minun nähdä! (Painiat nousivat ylös).

Teemu. Minä olen Teemu.

2:n häämies. Uljas poika!

Teemu. Näitkö? minä liikistin hänen laattiaan juuri niinkuin talluksen.

Esko. Niin, herra tirehtööri!

Teemu. Kylläs sen tiedät, ettei meidänkään pitäjässä kaalia syövä.

Esko. Niin, herra tirehtööri!

Teemu. Kas! Eskoa kuitenkin minä aina korjaan.

Esko. Juuri niin, herra tirehtööri!

Teemu. Kylläs sen tiedät! — Hyvät ystävät ja häämiehet! näittekö minun heittoani? Se meni waan noin, juuri niinkuin leikin teosja. Niin minä poikia opetan!

Esko. Glä weli kulta puhu niin kopeasti, waikka voitattin!

Teemu. Kiitä, ettäs kävelet vielä kahdella töppösellä! — Kylläs sen tiedät. — Makasithan tuosja finttaana waan. Etikä miestä leikillä kumota, ei waankaan miestä leikillä kumota.

Esko. Tules toinen kerta!

Mikko. Niin, Esko, elä anna perään!

Esko. Tules toinen kerta, mies!

Teemu. Ei malja se waiwaa.

Esko. Hän ei uskalla enään!

Teemu. Uskalla! (Räywät kiivaasti painiin).

Mikko. Nyt, Esko, ponnista takaisin miehuutesi arwo!
(Teemun isä tulee, käy poikansa kaulukseensa ja hiskoo hänen ulos).

Karri. Teemu parka!

Mikko. Esko, nyt kadotit miehuutesi.

Esko. Pahasti, että pääsi hän näin kynfistäni! — Olisiko se isänsä?

Karri. Isänsä; ja aika-mekosti, luulen minä, hän poikansa nyt jukii.

Esko. Se ei haita hänelle! — Mutta onhan se seipimantonta näin peuhata toisen häisjä. Mitä janoo morsian? Minä pyydän anteeksi!

Kreetta. Minulla ei ole mitään anteeksi annettawaa!

Esko. Sydämeni on kowin kipeä. Minä en woi ymmärtää, kuinka hän sai minun allensa.

Karri. Hän on wahwa!

Esko. Minä olen wahwempi. Mutta millä keinolla sai hän minun allensa?

Mikko (erittäin Eskolle). Usko minua, jos tahdot, mutta se ei käynyt rehellisellä tawalla. Hän kamppasi.

Esko. Sitähän pelkään minäkin. — Sinä taidat sen todistaa?

Mikko. Hän kamppasi.

Esko. Taa, hän kamppasi. Mutta minä hänen opetan. — Missä asuu se mies?

2:n häämies (osoittaen alkunasta). Tuo pikkuinen tönmäen syrjässä tuolla, jonka owella näet rehewän koiwun, on hänen kotonja.

Esko. Nyt minä meuen sinne ja opetan pojani kamppai-

lemaan kunniallisessa painisssa. Turjus! Tappeluksessa voitat hänen juuri wisiin.

Mikko. Späilemättä.

Esko. Eikö ole hän ansainnut koiniinsa?

Mikko. Mita tavalla.

Esko. Heitellä painisssa wekarajalkaa! Sillon tarwittis niin kuranesia, niin kuranesia. — Minä tulen pian takaisin.

Karri. Esko, kuule waroitukseni: anna miehen olla! muuton taitaa sinun käydä pahoin.

Esko. Häntä en pelkää. Tuonne mäen syrjään juoksen niinkuin ilwes ja haen ylös sen kavalan ketun luolastansa. Tahdompa näyttää, mitä se maksaa, että salakoukkuja tekee. — Minä tulen pian takaisin. (Menee).

Karri. Eupä hawainnut minä mitään kamppausta painisssa. Pahoin meiltä, jos yllytämme yksinkertaisia kamppania hurjiin käytöksiin.

Mikko. Se ei wahingoita, isäntä. Hän on wimmatun itsepintainen ja woimaansa aina luottawa. Ei wahingoita, waikka saisi hän pienen muistutuksen.

Karri. Luulenpa, että tarpeeksi hänen nyt hönhentävät. Mutta niitä kaloja, joita ongimme, niitä saamme.

Mikko. Suotteko minun kysyä yhtä asiaa?

Karri. Mielellä.

Mikko. Oletteko te tawannut Eskon isää, Nummijuurari Topiasta, Puolmatkan krowisssa?

Karri. Tapaisimpa hänen tultuamme kaupungista.

Mikko. Oliko tässä tilaisuudessa jotain keskustelemista wälillänne jostain naimakaupasta, koskewa Eskoa ja kaswatetytärtänne Kreetaa? Ehkä leikin wuoksi?

Karri. Senkaltaista jotain siinä haasteltiin, ja lausuimpa sillon yhtä ja toista, jota en tehnyt olisi ilman wähän häkää ylikammarisssa tässä. Totta sanoen, mua huwitti lyöä hieman leikkiä ukon kanssa, mutta jos hän leikin otti todeksi ja sen mu-

faan on nyt työkseenlyt, niin pahesinpa tätä poikamaista käytöstäni frouwisja.

Mikko. Ei waaraa. Mutta owatpa he molemmat, sekä isä että poika, kaksii yksinkertaista kumppania, ja yksinkertainen, niinkuin tietään, pitää usein leikin totena.

Karri. Sa tästä syystä kenties olette nyt naimateillä täällä?

Mikko. Mutta asiassa ei ole tärkeyttä, ei yhtään. Te näette, ettei se ensinkään käy sydämellensä. Hän syö ja juo ja painiskelee ja viimein kiittää hän teitä koreasti lähteisjängjä. Minä tunnen luontonsa ja taidan teitä wakuuttaa, ettei hiisku hän saanaakaan koko asiasta, kuin ette waan häntä jollain tawalla loukkaa. Sammufoon se tähän, ja kaikkein wäihin kakkaiskoon se hää-iloanne.

Karri. Paras ilo on nyt tiesjään, kuin wiettiin meiltä musifikantti. — Saakko, mistä saisimme toisen?

Saakko. Minun mielestäni on tarpeeksi jo tanssittu. So-tain muuta nyt tahtoisin esitellä.

Karri. Sanoppas!

Saakko. Tuossa seisoo niittunne odottaen wiikatetta, tässä miehiä tusinottain; laskekaatpa heitä lakafemaan ennen katomista aamukasteen ja parisja hetkesjä on heinä maasja.

1:n häämies. Tehkääät niin, Karri.

Karri. Minäkö häawieraani työhön panisin?

Saakko. Hoielkfiin, waan ei työhön, sekä häawieraat että kuokat; walmiit owat he kaikki käymään käsiin, miehet edellä wiikatteilla ja naiset peräsjä harawa kouras', ja atrian miestä kootaan maksoi se niittu.

2:n häämies. Tästäpä nousee iloiiset talkoot.

1:n häämies. Nyt naapuritaloista wiikatteita toimeen. (Osa häämiehiä menee perältä ulos).

Karri. Noh, jos mielitte, niin olkoon menneeksi. Käykäämme sitten itsiämme warustamaan. (Karri, Saakko, Kreetta ja m. menewät oikealle).

Mikko (yhtin). Esko viipyy vielä riitaretkellänsä. Dyma lyesti nähdä millä muodolla hän sieltä palaa. — Croisinyä koko miehestä, jos ei matkakassa meitä yhteenliittäisi. Mutta päivä päiväältä se vähenee, sillä enpä juuri kowin sitä säästele, ja koska se kerran on tyhjennetty, silloin katoo Mikko Wilkastus. (Esko tulee kiivaasti hattu kädesä, tuffansa on hajalla ja näyttää rewitylle, ja silmänjäljellä näkyy punainen naarmu).

Esko. Mikko, katjos näin olen minä nyt rewitty! Mutta tästä nousee hirvittävä projekti.

Mikko. Warjeltoon sinua Jumala, Esko! Miestä seuraan tänäpäänä kiero onni, näen minä.

Esko. Olipa heitä kaksi yhtä vastaan, ja se ei ollut rehellinen tappelu. Tosin annoin minäkin puolestani, annoin, että mäki tärähteli, mutta taistelinhan ylivoiman kanssa.

Mikko. Kuinka oli tapaus?

Esko. Mökkiin juoksin niinkuin luoti ja näin selvästi, että poika oli saanut isältänjälä aika saunan, mutta kas kun karkasin minä pojan niskaan, niin tulipa heistä molemmista towerit jälleen, ja nyt yhdessä peittomaan minua.

Mikko. Niin niin, yhteinen vihemies saattoi Herodeksen ja Raiphaan ystäviksi.

Esko. Kutju heitä perkeleiksi, waan ei Herodekseksi ja Raiphaaksi. He olisit minun syöneet nahkoine ja karwoine, jos en olis pääsenyt viimein kypälämäkeen kynsistänjälä.

Mikko. Itävä asia waan.

Esko. Mutta olis Susolan Aapo, minun paras ystäväni, ollut siinä, niin eipä olis minua näin surkeasti hansjattu. — Kirkas leimaus, Mikko, tämä wiha on sammumaton. Ihminen, se saatana, on wihoisjansa kuin nuijalla tupattu jalki, jonka siivällä jappi se karwas kiehuu ja kuohuu, höriisee ja pöriisee, juuri niinkuin kiukkuinen ampiasispesä turpeen alla. — Ja jyytä on minulla wihaan kahdelta haaralta. Sellääni jain kuin mies tuolla mökisjälä ja talosjälä tässä on minulle tehty häwyntön petoskauppa. Morsiameni, niin hywä kuin kihlattu morsiameni, on annettu toi-

selle. Kirous ja kauhistus! Minun ovat viheliäisesti pettäneet, ja tahdonna kysyä sen asian perään, tahdon kostaa.

Mikko. Jos olet viisas, niin pidä suusi kiinni koko asiasta ja jätetään talo ja mennään herraamme.

Esko. Enpä helli tästä juuri niin. Natteles, Mikko! — (Saakko hiafillaan, tulee oikealta). Sassee, puusuutari! (Käy kiiwaasti Saakon eteen). „Yks tuhat kahdeksan sataa, puusuutari poltti nahkanja edestä ja takaa“.

Saakko. Mitä meinaat?

Esko. „Yks tuhat kahdeksan sataa, puusuutari poltti nahkanja edestä ja takaa“. Dummärrättös yskää?

Saakko. Tämän lauseen olen kuullut, mutta siinä janoetaan hän waan juutariksi, joka nahkanja poltti.

Esko. Hän poltti jekä maha- että jekänahkanja.

Saakko. Nahkajuutari.

Esko. Puusuutari. Elä kopeile, mies! Tiedätkös, kuka tässä on laillinen julhanen?

Saakko. Sen mahdan minä parhain tietää.

Esko. Tiedätkös, minikä tähden minä olen tässä?

Saakko. Sen mahdat sinä parhain tietää.

Esko. Teethän minun aina hullumaksi. Mutta elä huuda vielä: hoi, koska oja on edesjäsi, syvä juwanto on edesjäas, ja katso, ettes joudu pahoihin puliin, ennenkuin pääset seu ylitse.

Mikko. Esko, kuule minua!

Esko. Nyt en kuule sinua enkä paljon koskaan enään. Nupeanpa wähitellen hawaitsemaan, minnä miehenä sinä käyt. — Minä pelkään, ettei Teemu painisja kampaanutkaan; olisinhan tuntenut sen itse. Mutta sinä olet kettu, oikein aika kettu, ja sinulla on reijukasjani hallusja; no no, tuleepa siitä tilinteon päivä, tilinteon päivä tulee, Mikko. Mutta tässä on minulla ensin toinen asia suoritettawana. (Kääntyen Saakon puoleen). Saa, arwaappas minkä tähden minä olen tässä.

Saakko. Sitä ei tarwitse arwata, koska tunnen asian

omasta kertomuksestas. Oletahan käynyt tänne tietäjätä kohden, jaadaksesi tietoja kreivin warkaasta ja woittaaaksesi seitsemän jataa rikkiä.

Esko. Minä annan palttua kreiville ja hänen warkaalensa. Siitä syystä en ole tässä, waan asia on toinen ja ankarampi.

Saakko. Sinä olet siis walehtelija.

Esko. Etä ylwästele, mies! Minä en ole walehtelija, mutta sinä olet ryöwäri. Morfiamen, melkein kihlatun morfiamen olet sinä ryöwännyt minulta, Kreetan ryöwäsit minulta.

Saakko. Hän itse todistakoon, jos olen hänen ryöwännyt.

Esko. Hän taitaa walehdella niinkuin sinäkin.

Saakko. Jos hän walehtelee, niin miellyttipä häntä tämä ryöwäys.

Esko. Kas niin, nyt puhut itset kiihkiin koreasti. Kuules, Mikko Wilkastus; sillä iskenpä kiinni joka koukkuun ja solmuun, jotka owat mulle tarjona tässä asiasa. — Sanoppas, misjä asuu tämän kylän lautamies!

Saakko. Tästä ei tarwita lautamiestä.

Esko. Minä tarwitsen häntä. — Sanoppas koreasti, misjä lautamies asuu! Sillä näetpäs, poikani, tästä nousee keräjän juokfut; krumun rautakouran huudan minä awukjeni, ja luulenpa, ettes juuri naureskele, koska kontillaan edesjäni ryömit lafituwan laattialla, rukoillen rikostasi anteesi minulta. Suuri niin sinua opetan, tansmestari! — Ettes wähän häpee narrata itsellesi toisen kunniallista morfianta, sinä, sonniwaska, puuhewoinen, terwattu kuusen juurikko! Wai sinä tässä minua leukaani pyhkeilemään panisit, sonniwaska!

Saakko. Minäkö sonniwaska?

Esko. Sonniwaska, sonniwaska, iso-sonni, sarweton, nuijapää Lauffi, walmis marsimaan Anianpellon marffinoille. — Mitä sanat siihen?

Saakko. Sinä etsit riitaa, minä taas en tahdon aina sitä

kartella, ja lapsikaspa olisin, jos huolisin sanoisa tuommoisen miehen kuin sinä.

Esko. Minkämoisen miehen? Sanoppas!

Saakko. Tuommoisen mettäksen pojan.

Esko. Kuules taas, Mikko! Hän sanoi minun mettäksen pojaksi.

Mikko. Sano sinä häntä wuorostasi taasen jonninwas-kaksi.

Esko (katellen Mikkoa epäillen. Saakolle). Enpä pidä lukua, miksi minun kutjut. Minä olen mies, joka pyysin wirastani, jonka kerran olen oppinut. Ei tarvitse minun, työn puutteen tähden, ruweta pyllyilemään soisja ja maisja, niinkuin erään toisen, jonka hywin tunnen. Sa tässä taidamme muistutella jananlastua: wiisi wirkaa, kuusi nälkää. — Niin sanotaan. Mutta asia on tämä: kufin seurakunta pitääköön kerjäläistänsä murheen, päästämättä heitä toisen pitäjän hartioille. Se on oikeus ja kohtuus; sillä kerjäläinen on ruismato, jota ei löytyisi, jos waan jokainen, joka ottaa itjellensä ämmän ja laittelee lapsi-nulikkoja tähän mailmaan, pitäisi wirastansa waarin eikä hyppelisi sinne ja tänne, niinkuin ketun edessä nuori rengasilmäinen jänis. Hän tekee koutun oikealle, hän tekee koutun wajemmalle, mutta kettu, keweä kuin pellawatutti ja täynnä juffeluutta, juoksee juoraan uhriansa kohden; molemmat katoowat he pian filmistäsi, mutta äikisti kuulet pienen parauksen: jäniksen poika on nypistetty. — Niin käy. Sa kettu on jänikjelle jama kuin meille nälkä, joka niin monta ihmisen lasta on saawuttanut ja viimein surmannut. Mutta niinpä käy täällä sille, joka kewytmieelisesti sinne ja tänne tanssilemaan rupeaa tässä murheen laaksoissa. — Sentähden ei luowu wirastansa tämä mies, waan naskali ja pikilanka kourassa hän viimein kuoleekin lestinsä niskaan.

Saakko. Tapahutkoon hänelle niin, ja kuoltuansa, tulkoon lesti vielä arkkunjakin.

Esko. Ei jen arkkunsa sentähden tarvitse tulla. — Katjos kiuksua, joka sijälläsi kiehuu. Teethän minun kaistapääksi

paljaan wihan wimman kautta, joka powesjani kihisee ja polttaa, puhkaijethan filmät päästäni näillä pistopuheillasi, sinä winttiä, sinä hunswotti. Mitä sinusta janoisin? Sinä . . . Tees minulle yksi pari puukenttä!

Saakko. Miiksi en, koska waan hääni olen wiettänyt.

Esko. Jaa, tee minulle yksi pari puukenttä, puusuntari. Minä maflan enemmän kuin tahdotkaan.

Saakko. Tawallinen hinta, ei enemmän.

Esko. Enemmän kuin tahdotkaan, kassinkertaisesti maflan sinun, lurjus, jarwijaakko. — Taiwaan ukko, warjele minua! Hullukfihan tekee miehen tämä päivä. (Puristaen nyrkkiä Saakon edessä). Saakko!

Saakko. Mitä tahdot?

Esko. Saakko!

Saakko. Sinä riehut turhaan!

Esko. Saakko! Ukko warjekoön meitä!

Saakko. Ole puristelematta nyrkkiäsi nokkani edessä. Mies! näköni synkenee, nyt ole siivesti!

Esko. Lewittele waan sieraimias; minä en pelkää sinua; nousfoon tästä huimaawa tappelus; minä en ensinkään pelkää sinua, sinä konna, tuhat kertaa konna. (Karri, myös hiasillaan, tulee oikealta).

Karri. Vuulenpa poikain wähän kiivastuneiksi. — Saakko, mikä waiwaa sua? Seisothyan kalweana kuin kyöpeli tuossa.

Esko. Karri kulta, minua hierotaan tänään tulisissa tau-loisja. Rirottu olkoon tämä päivä! olenhan saanut selkääni, saanut oikein Porwoon mitalla. Teemu ja hänen isänsä, juurewa ukko, he minua peittofiwat kuin matoa.

Karri. Oma jyyss, poikani. Miiksi et totellut minua?

Esko. Ollaanpa wiisjaita maalla wahingon kohtaessa me-rellä. Mutta olisinpä tainut niellä kaiten tämän ilman erästä toista asiaa, joka tekee, etten wääjää ketään, waan harjastaa mi-nua wihan rohkeudella aina päälaelta häntäluuhun asti.

Karri. Mikä asia on tämä?

Esko. Suoraan sanottu: petoskauppaa minua kohtaan tässä hierottu on, ja morsiameni narrattu pois. Kreetta oli morsiameni, mutta tuo tuosja hänen weiwasi minulta.

Karri. Sinä olet erehtynyt. Kaikki olisin waan leikintekoa Kreetalta.

Esko. Ja teiltä myös ijäni kansja Puol'mattkan krouwisja, jossa harjakannuja tyhjenfitte, kättä rawistaen kaupau wahwitteeksi, mutta kaikki tämä oli waan leikintekoa?

Karri. Sulaa leikkiä wiinalasin ääressä, ja sifsihän luulin ijäskin asian ymmärtävän.

Esko. Mies wakaa hän on niinkuin poikansjain eikä turhaa leikkiä kärsi enemmän kuin minäkään, ja ettemme olekkaan edesjänne leikkikaluja, sen tahdon teille näyttää! — Minä käsken teidän keräjiin, Karri, minä käsken sinun keräjiin, Saakko, ja samoin waimosi Kreetan myös, ja tulkoet yhteen iloon vielä Teemu ja ijänsä, juurewa ukko, jotka minua niin häwyttömästi rufikoitit. Kaikki summasja waan, ja kamala profesji siitä noujee, oikein himpshamppu syntyy siitä, josta ette wapaitsi käy, waikka multahirretkin menettäisitte. Saa, nyt olette apajasja ja suola wartoo teitä; sillä asia on waikea, kowin waikea. Souduttepa piukkaan, hywät ystävät!

Karri. Puheestasi kuuluu, ettes tunne vielä lakia ja sääntöjä.

Esko. Tarpeeksi ne tunnen. Kylläpä opetan teidät, te. . . . Mikä tämän kylän nimi taasen on?

Karri. Tämä on Hätylän kylä!

Esko. Saa-ah, kyllä minä teidät opetan te Hätylän koiranpenikat!

Karri. Jos tunnet lait, niin mahdat myöskin tietää, mikä rangaistus on sille määrätty, joka naapurinsa juhlan, niinkuin häät, ristiäiset tahti peijaiset, hämmentää tahtoo. Minä olen rauhallinen mies ja juuri sentähden lain arwosja pidän, ja tiedänpä sen woimaan wedota, jos joku mun oikeuttani häiritä mie-
lii. — Minä en jano enemmän, waan waroiton sinua rakenta-

maasta tässä mitään närkästystä. — Tule, Saakko! (Karri ja Saakko menevät).

Esko. Mutta minä sanon niinkuin Koivanojan Matti, miesmurhan tehtyänsä: me emme kuule lain uhkaavaa ääntä, koska jappemme paisuu ja koston hunajakaste mielestämme palaa. Niin se on, ja se on se synnin sitkeä juuri, joka istuu meisjäsen tunnustan, mutta en voi sitä auttaa enkä kowin lukuakaan pidä; sillä eihän ole minun synni, että Matami lankeji. — Kostaa tahdon tämän petoskaupan, tahdon tehdä tässä jonkun tuntuwan päätösmerkin, oikein roskaufsen, joka vähän kewartäiji sydäntäni. — Mutta tahdonpa vielä haastella morsiamen kansja. (Sähenee siwu-owea oikealle).

Mikko. Yksi sana, Esko!

Esko. Ei yhtään sanaa, Mikko! Korypioonit tänään rikerakoot. — Matteles, mikä päivä, mikä historia tämä! Wietänhän omia häittäni, mutta en olekkaan sulhainen niissä häissä, morsiameni on kaunis, kaunis kuin kulkainen niitulla, mutta kuitenkin ei ole hän minun morsiameni; puusjuutarin oma hän on. Katsos, Mikko, se aatus taitaa polttaa. — Mutta tahdompa jutella kansjaan muutamian sanan. (Menee siwu-owelle). Duko morsian täällä? Tulkaas vähän tupaan tänne; minulla on teille jotain sanottavaa. (Kreeta tulee). Tunnetkos minua?

Kreeta. Olettehan Esko?

Esko. Esko, Nummijuutarin poika, kunniallinen mies, waan ei kenenkään pilkka, waikka yksi ja toinen tahtoiji häntä pilkkana pitää, mutta se ei käy kotoon!

Kreeta. Mikä on tarkoitus tällä puheellanne?

Esko. Waimo, sinä olet minun pettänyt ja täyttännyt poweni kyyfärneillä, siifiliskoilla ja sanmakoilla, kaikenlaisilla elävillä, jotka maasja matelewat tahi loiskiwat. Sinä kukoistawan peltoni ohdake-maaksi muuttanut olet, wehnäwellini tamppu-puuroffi tehnyt, ja koko mailman edessä tähtesi nyt häwetä saan. — Mutta rikosta seuraa rangaiustus, ja omatuntos sinun rangaiskoon! Ei vittin lepoa sen rautanuija sinulle juoman pidä. Ja

minäpä olen se painajainen, se pikimusta perkele, joka sinua öisillä liikistelen ja nujiilen, ei, naputtelen, naputtelen noin hiljalleen kenenkään tietämättä. Saa, piikajeni, tämä petoskauppa sinua vielä hampaattomana, keuffaleufana ämmänäkin nakerteleman pitää. Sanani muista!

Kreetta. Minulla ei mitään tekemistä kanssanne, te häwytön mies! (Menee oikealle).

Esko. Häwytön mies! Hän, joka oikeutta myöten pitäisi morsiameni oleman, haukkuu minua nyt juut ja filmät täyteen. (Biskafee nuriin ruoka-pöydän).

Mikko. Esko! Dletko mieletön? (Kreetta ja yksi naisista tulewat oikealta).

Nainen. Herra warjele! Tuollahan makaa nyt kaikki; siellä herneruoka ja lihanpalat.

Kreetta. Suofje kiireesti niitulle ja käske miehiä ylös! (Nainen menee). Hänen pitää jaaman kyytinsä!

Esko. Teemun wiulu! (Ottaa wiulun ja lyö sen murskaksi seinään).

Mikko. Malta mieleksi, Esko! haethan onnettomuuttas.

Esko. Affunat jäpäleikki myös! (Ottaa laattialta rahin, jolla hän särkee affunan lasit). Kas noin, noin!

Kreetta. Rientäkää apuun, pian! Hän kufistaa koko huoneemme!

Esko. Ja toinen affuna sitten. (Särkee myös toisen affunan).

Mikko. Nyt saateli jun perii kuitenkin. Katjos! Eiikkeillä on koko miesliuta! Tänne, näetkös, juoksewat kaikkiin voimin. — Sinä olet myyty! (Esko panee kiireesti hatun päähänsä ja haarpusfin olallensa).

Esko. Tule peräs, Mikko! Minä menen nyt! (Suofsee pois, ja kohta nähdään miehiä hiasillaan hyppäävän peräsiä ohitte pirtin owen, huutaen ja menoten).